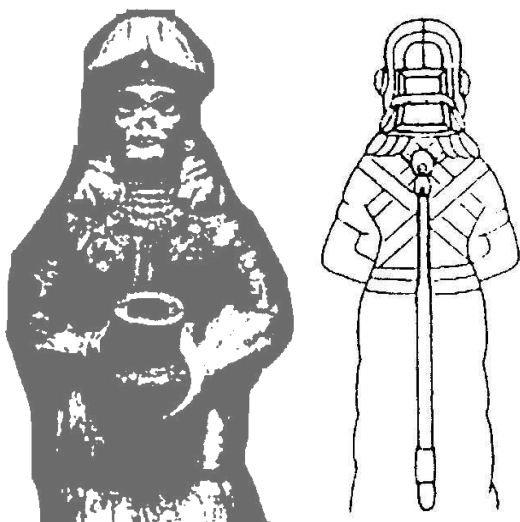

Badiny Jós Ferenc

A VILÁGURALOM 5000 ÉVVEL ELŐTTÜNK ÉS „MA”.

Az itt bemutatott „úrhajós Istennő” szobor az aleppoi múzeumban látható. Mari-ban találták a királyi palotában. Ideje: Kr. e. 2200-2000.

A zsidók megláthatták a Kr. e. 7. században még épségben létező királyi palota falfestményeit *Mari-ban*, ahol a „Földön való uralkodás” hatalmát egy Istennő adja át a földi királynak. De azt a csodálatos „Istennő szobrot” is láthatták, amit itt bemutatok. Ez a gyönyörű „Istennő” kozmikus sisakot visel és pontosan olyan testhezálló ruhája van, mint amit ma viselnek az asztronauták. Hátsó nézetben láthatjuk, hogy sisakja a vállán nyugszik, tarkóján egy doboz van, melyhez egy kábel kapcsolódik. Kezében egy 5 cm-es falvastagságú korsót tart. Homlokán két szarv alakú végződése van a sisakjában. Ennek a neve: „*sugára*”. Az írástudók úgy mondják: „Ez köti össze az Istennőt az égiekkel”. Átlátszó ruhájának neve sumír nyelven: „*Pala*”.

A szobor anyaga olyan mészke, amiből ilyen tökéletes női alakot kifaragni nem lehet, mert repeszi, töri a véső.

- E sorok írója úgy véli, hogy a babiloni fogságban, jólétben és bőségben élő zsidóság okosai felderítették ezt a káldeus misztériumot és azt a következtetést vonták le belőle, hogy: „Ahol Istennő van, ott férfi-Istennek is kell lennie, akinek hatalma nagyobb, mint a nő.” Ez

a „férfi-Isten” pedig, aki ilyen „Istennőket” küld vissza a Földre, mint ez a Mari-ban meglelt szobor, valóban lehet az *Úr*, a *Lord* és vele feltétlen jóba kell lenni. Láthatatlan is és a „mienk” is lehet, ha jól megszervezünk mindent fogadtatására és magunkénak valljuk.

Itt tehát nem Isten imádásáról van szó, hanem egy „saját Istennel rendelkező nép együtt-tartási ideológiájának kialakításáról”. *Vagyis arról, hogy a zsidóság ennek a bosszúálló, hatalmas „Úr”-nak félelmében összetartva, megerősödjön annyira, hogy más népeken is uralkodni tudjon. És megszületett „Jahwe”, akinek parancsolatait aztán „Ezra” (jelentése: „második”) és „próféta” társai a babiloni fogság, csaknem háromnegyed évszázados ideje alatt megírták és - a zsidóalapú kereszténység segítségével - ma „szentírás” nevet visel ez a szupernacionalista íráshalmaz.*

A „jahweizmus” misztériumában lévő „messiászvárás” egy földönkívüli hatalomhoz kötődik. Ez nem olyan „advent”, mint a „Napbaöltözött Szűzanya és a Világ Világosságának” a várása. A zsidóság „messiásának” az a feladata, hogy ennek a népnek adja a Föld uralmát. És ennek az ideológiának legnagyobb titka az a várva várt lehetőség, hogy a Világürből (esetleg) a Földre érkező és magasabb kultúrájú, magasabb szinten élő lények fogadására *csak a zsidóság legyen képes*. És itt emlékeztetnem kell az olvasót arra, hogy amikor - csaknem fél évszázada - megjelentek Földünkön az ún. „repülőgépek”, az UFO-nak nevezett járművek, bolondnak nyilvánította a zsidóság által irányított USA-kormányzat azokat, akik beszámoltak arról, hogy hol és mikor látták azokat. Így a „szemtanúk” némák maradtak. Csak Reagan elnök szabadította fel azokat a „hadititkokat”, melyek ismertetik az ezekkel az ismeretlenekkel vívott „légi harcokat”. - De ne felejtjük el, hogy a földi „úrhajózás” szervezetének csúcsán Nyugaton és Keleten is zsidó szakemberekből összeállított bizottságok működnek.

Bemutatom ezt a mésző szobrot. Láthatjuk, hogy a fején olyan sisak van, melyet a mai űrhajósok viselnek. A homlok feletti „antenna” neve: **Su-gar-ra**. A hátán a sisakból egy kábel ered, melynek végén csatlakozási szerkezet van. A tudományos „kiértékelés” ISTENNÖNEK mondja, akinek a kezében egy „víztartó” edény van. De - kérdezem - szükséges 5 cm vastag falú edény a víztartóhoz...? Más égitestről érkezett ős van előttünk ebben a szoborban és ez a hagyomány él az „égi származás-tudatban”.

A ma „sumérnak” nevezett MAH-GAR őseink egyik régi városában, MARI-ban, az Eufrátesz mellett ásták ki ezt a csodálatos és ember nagyságú (146 cm-es) szobrot, mely kétségtelenül egy más égitestről érkezett űrhajóst ábrázol.

Bakos Tünde Veronika

ŐSI TURÁNI MAGYAR-JAPÁN KAPCSOLATOK

A magyar fülekben a gyökereket jelző turáni kifejezés egykor magától értetődő természetességgel csengett. Eredetünk összefüggéseit hordozó e szavunkat azonban a múlt század bonyolult érdekrendszerének lejáratása, valódi jelentéstartalmát elferdítve, a Turánnal kapcsolatos vizsgálatokat mellőzte. Ezt az összetett kérdéskört vizsgálom - főként japán vonatkozásban, a következőkben.

A turánizmus ágai

„A ’turáni’ elnevezés eredetileg Max Müller német származású angol nyelvésztől származott, aki Európa és Ázsia nomádok által beszélt, nem indoeurópai és sémi nyelveit - a kínai kivételével - a turáni nyelvek közé sorolta. Osztályozásán ugyan gyorsan túllépett az összehasonlító nyelvtudomány, az elnevezés azonban hosszú időre népszerű lett.”(1) Így indítja történelmi folyóiratunk, a Rubicon - a Teleki Pál halálának 60. évfordulójára felállítani szándékozott szobor kapcsán kialakult társadalmi vitához kapcsolódó - külön száma a turáni kérdést. Az idézett tanulmány a továbbiakban érintőlegesen foglal-

kozik a - máig nem egyértelműen tisztázott körülmények között elhunyt - magyar miniszterelnöknek a Turáni Társaságban végzett tevékenységével és ennek kapcsán a turáni eszmerendszerrel.

A cikk szerint a XIX. - században a magyarság keleti és turáni gyökereire Vámbéry Ármin turkológus és kelet-kutató irányította a figyelmet „A magyarok eredete” című, 1882-ben megjelent tanulmányával, melyben elsőként értekezett a turáni népekről és egy hajdanvolt pántürk birodalomról. Az írásaiból merítők egyre többen lettek: értelmiségiek, művészek, politikusok, akik különböző indíttatással képviselték ezt az eszmét. Közös jellemzőjük a magyarság egész Kárpát-medencére kiterjedő jogosultságának elismertetési szándéka volt.

A különböző tárgyalási irányokat igyekezett összefogni az 1910. december 3-án megalakult Turáni Társaság. A szervezet résztvevői három csoportba oszthatók. Az első körben olyan neves tudósok, utazók szerepeltek, mint Lóczy Lajos, Cholnoky Jenő, Teleki Pál, Hopp Ferenc, Germanusz Gyula, Vikár Béla stb. A második csoportba a turáni gondolat iránt érdeklődő

arisztokraták, politikusok, pénzemberek tartoztak, többek között Széchenyi Béla, Tisza István, Teleki Géza, Károlyi Mihály stb. A harmadik csoportot a nyíltan turáni eszméket valló u. n. turanista értelmiségiek, tudósok alkották, mint például Baráthosi Balogh Benedek, Posta Béla, Paikert Alajos és mások. E csoport tagjai voltak a turánizmus radikálisnak mondott képviselői. A társaság díszelnöke Széchenyi Béla, elnöke pedig Teleki Pál volt. A társaság jelentette meg a Turán c. folyóiratot is, melynek a főszerkesztője Teleki Pál lett.

A turáni eszmerendszer céljai között kiemelten szerepelt a gazdasági kapcsolatok létesítése és erősítése keleten. Teleki Pálnak 1913-ban a Turán hasábjain megjelent kifejtése szerint a cél „a rokon turáni népek tanulmányozása, összeköttetés létesítése, s vezérszerep a magyarnak a turáni népcsaládban tudományos és gazdasági téren”. 1916-os megfogalmazása szerint a turánizmusnak számára nem faji, hanem tájrajzi összetartást tartalmazó üzenete van. A társaság céljait elvilegesen a magyar kormány is támogatta.

Telekinek a turánizmust helyes mederben tartó igyekezete ellenére a turáni mozgalomhoz tartozó szerzőknek a Turánban megjelenő egyes írásaiban a magyar nagyhatalmi politika igényei is megfogalmazódtak: például Fodor Ferenc cikke szerint Magyarországnak kiterjedtebb tengerpartot kell szereznie, Cholnoky Jenő kifejtette a magyar határok politikai földrajzi alapú korrekcióját (2), Paikert Alajos nagyobb szabású elképzelése volt a „Germán - Turán Államszövetség” keretében Líbia és Olasz-Szómália megszerzése, Románia és Besszarábia annektálása (3) stb.

Fenti politikai indíttatású megnyilvánulások mellett voltak azonban ilyen érdekeket nélkülöző, a magyarság múltját, keleti gyökereit valósan feltárni kívánó tanulmányok, rokon népekkel történő kapcsolatfelvételek, tudóscserék, baráti társaság alakítások stb. is.

Japán vonatkozások

„A világháború, a forradalmak és a párizsi békek okozta tudati zavarodottságban a turánizmus új stimulust kapott. ...a pesszimista 'egyedül vagyunk' érzés vezette a társadalom különböző rétegeit a turánizmushoz, hogy Keleten keressenek barátokat, rokonokat, szövetsé-

geseket Magyarország számára, s így az ország kitörhessen elszigeteltségéből, s újra elfoglalhassa a nemzetek között az őt megillető helyet.” (4)

A Turáni Társaság, „Dévénytől Tokióig” terjedő kapcsolatok felvételének jelszavát tűzte zászlajára. Ennek megvalósítására *magasztos cél*-ként fogalmazták meg: „...magunknak és testvéreinknek szellemi, erkölcsi és anyagi előrehaladást biztosítani a világ művelt népei között. Kutatni és felvirágoztatni szeretettel és sikerrel Turánt, Európában és Ázsiában, múltban, jelenben és jövőben, barátokat és szövetségeseket szerezve magunk és az egész világ javára.” (5)

A társaság ennek szellemében kezdte meg a kapcsolatok kiépítését Japánnal. Japán ebben jó társnak bizonyult, annál is inkább, mert a korábbi kutatások alapján mindkét félnél elfogadott nézet volt, hogy a magyar és a japán nép rokonságban van. Az 1914-ben kitört világháborúban Japán Oroszország és az Egyesült Államok oldalán vett részt, ily módon hivatalosan szembekerülve a magyarokkal és németekkel. Azonban az ellenséges állapot ellenére is a japánok - a rokonságtól ösztönözve - segítségére voltak az orosz hadifogságból hazatérő magyar katonáknak. Mezey István „Japániak a magyar revízió szolgálatában” című értekezésében rámutatott annak hatalmas jelentőségére, hogy a japán nemzet a magyar revízió ügye iránt érdeklődik. Japán volt továbbá Olaszország mellett az a nagyhatalom, mely a Nemzetek Szövetségében a magyar érdekek mellett bátran kiállt, s mely a hágai nemzetközi bíróság előtt is szívéen viselte a magyar nemzet érdekeit.

A Turáni Társaság tevékenységében a magyar-japán kapcsolatok négy részre oszthatók. Ezek a következők: a Magyarországra érkező japán vendégek segítése, Japánnal foglalkozó ismeretterjesztő előadások rendezése, japán nyelvtanfolyamok szervezése, könyvek, folyóiratok, muzeális tárgyak cseréjének előmozdítása.

Japán példakép

A Japánnal foglalkozó írások hangneme döntően dicsérő, néha enyhén kritizáló. Az *elismerés nyilvánul meg*, amikor például a japán és magyar katonai erények azonosságát mutatják be. (6) Hangsúlyozzák, hogy Japán 48 év alatt

5 háborúban vett részt győztesen.

Kifejtik, hogy úgy működik Japánban a császár és a nemzet egysége, mint Magyarországon a szentkorona eszmerendszere. (7) Kiemelik a japán társadalomban az ősök tiszteletének gyakorlatát ill. általában a tekintélytiszteletet.

Eszményinek festik a japán életfelfogást: „A japáninak csak az szent, ami japáni.” (8) Megfogalmazzák a választottság magaslatát: „Japán a legújabb világtörténelem egyik kiválasztott nemzete, világhatalma.” Sokszor állítják példaként mondván, hogy Japántól tanulni lehet erkölcsi, lelki, szellemi életpéldát, ezért legyünk büszkéek a távoli testvérnépre.

Enyhe kritika

A japán témákat többnyire - joggal - az elismerés hangján fejtik ki a Turán hasábjain. Csak néha mutatkozik meg némi felülbírálás. Például a házépítésről megtudjuk, hogy a gyakori földrengések miatt nincsenek vastag falak, fából készül a tartószerkezet, de a gerendák csak derékszögben érintkeznek, pedig a földrengések ellen jobb lenne X alakú merevítés alkalmazása is. (9)

A kisplasztikák igen szépek, de a Daibucu csupán tömeghatású, nem szép alkotás.

Az írásuk Kínából származik, de a nyelvük más. Bonyolult írásmódot használnak, de csodálkozni való, mért nem tértek át az egyszerűen alkalmazható európai fonetikus írásra.

A japánok rendkívül tiszták, minden nap fürdenek, de az egész család ugyanabban a vízben teszi ezt. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy fél évszázada a magyar vidéken is egy tekő vízben fürödtek meg a család tagjai.)

A japán gyárakban tömegárukat gyártanak és a munkásokat kizsarolják, jobban, mint korábban a daimjók (földesurak). Régen a kézművesek sokkal szebb, értékesebb iparcikkeket készítettek, mint a gyáripar jelenleg.

Különleges hangszereik vannak, de hangjegyírásuk kezdetleges, ugyanis számok sorából áll és minden hangszere más és más. (10) Hangszereik hangolása nem tökéletes, mivel gyöngye az abszolút hangmagasság iránti érzékük.

A régmúlt fokozatosan feltárul

Japán kutatásaim során egyre több területen

mutatkozott *azonos jellegzetesség* a régmúltunkban és a jelenünkben egyaránt. Ha csak egy-két ilyen dolog lenne, az a véletlenből is adódhatna. Ennél azonban többről lehet szó és japán helyi tapasztalataim szerint ez a japánokat is foglalkoztatja: hogyan lehet az, hogy a világ rengeteg embere közül sok ezer kilométerre nyugatra, Európa szívében találunk - több tekintetben is - közös jellemzőkkel bíró népet? Ráadásul a magyaroknak a múltja — a hivatalos történelemszemlélet szerint - csupán ezer néhány száz év, a japánoké pedig több ezer. Akkor hát hogyan függhetnek össze dolgaink?

Az új kutatási irányok szerint *a magyarság elődei sokkal régebben léteztek már* és sokkal nagyobb tudással rendelkeztek, mint ahogy azt az utóbbi néhány száz évben a világ vezető hatalmainak elkötelezett történészek hirdetik.

Több tudósunk, mint például László Gyula, Erdélyi István, Badiny Jós Ferenc, Kiszely István stb. kutatási eredményei szerint a magyarság ősei nem 1100 évvel ezelőtt kerültek egyszerre a Kárpát-medencébe, hanem több évezredes ázsiai tartózkodásuk mellett itt is laknak már sok ezer éve, mint szkíták, hunok, avarok. Elődeink sokféle néven neveztek, de mindnyájan ugyanarról a töről származónak vallották magukat és ugyanannak az ősi nyelvnek a nyelvjárásait beszélték. Ennek bizonyítéka az i.e. 500 körül írt és az 1860-as években Iszfahanban megtalált *hun-örmény szótár*, mely aranyból készített gyémánt berakásos, félemler nagyságú gyönyörű foglalatú mű. Ez a lelet másfél évszázadig tabu téma volt a magyarság számára, hiszen ennek függvényében egészen más színben tűnik a hun-magyar jogfolytonosság és a magyarokra erőltetett finnugor nyelvi rokonság. Detre Csaba „Hun szavak, szövegek” című, világhálón olvasható tanulmányában teszi közzé a fent említett Iszfahani kódex hun nyelvet taglaló részét. Ebből megismerhetjük a teljes hun nyelvtant és szókincset. Ez pedig egyszerre semmissé teszi a hunok „tudatlanságáról” hintett téves ideológiákat. A hun szövegekben a fonetikus betűkön túl szótagjeleket is használtak, ligatúraszerű összetételben. A szótár ezernyi hun szót tartalmaz, melyek zöme mai magyar nyelvünkön is érthető, kicsit régies, tájshólásos csengésű, a tőlünk elszakadt, nyelvújításon át nem esett csángók szavaira emlékeztető, hisz másfélezer évvel ezelőtt rögzítették az örményül beszélők, olvasók számára.

Vannak azonban más hiteles források is a hunokról, nevezetesen a *kínai krónikák*. Ezekből tudható például az, hogy: „Kr.e. 700-ban nemcsak a hún és kínai írás volt azonos, de nyelvükben is sok volt a közös vonás. Ha Kr.e. 1000-tól Kr.u. 200-ig lapozgatunk történelmükben, csodálattal látjuk, hogy az tele van a húnokra vonatkozó adatokkal. A kínai forrásokból kitűnik, hogy a húnok nemcsak testileg, de szellemileg is fölötte állottak a kínaiaknak.” (11) Kiszely professzor írja: „A hunok 'félreismerésének' oka, hogy történészeink nem ismerik a hunokról szóló forrásokat, azok a sinológusok viszont, akik ismerik, nem foglalkoznak a magyar őstörténettel.” (12) A 'miért'-et a professzor televíziós és folyóirat interjújában azzal magyarázta, hogy a kínai császári évkönyveknek a hunokról (hsziung-nukról) írott részeit „szemérmesen” soha le nem fordították magyarra, mert a magyarokat gyűjtögető, halászó népektől kellett származtatni. Ezt követelte a Monarchia, majd a kommunista idők ideológiája.

Őseink kultúrájának magas szintjét bizonyítja az *írásbeliségük*. Magyarországon ezer évvel ezelőtt vette át a római katolikus hitre tért I. István király a latin betűs írást. Előtte azonban már igen régóta használt rovásírásunk volt, amit az egyszerű emberek is használtak, többnyire falapokra vésvé, mindennapi munkaeszközökre, használati tárgyakra karcolva. Fennmaradtak arany kincsek, edények is rovásírásos feliratainkkal.

Találtak a Kárpát-medencében Tatárlakán i.e. 5000 körül készült égetett agyagmedált, melyen a rovásírás elődváltozata látható. (13)

Bár, a múlt században a sumér kérdés vizsgálatát is lejáratták, ennek ellenére észre kell venni, hogy a tatárlaki amulett szinte ugyanazokat a jeleket tartalmazza, mint a sumér képirás. (13) Ez az egyezés pedig azért volt lehetséges, mert a sumerek és a Kárpát-medenceiek - fentiek tanúsága és az újabb kori kutatási eredmények szerint is - hasonló nyelvet beszélő népek voltak. Marton Veronika és más sumerológusok szerint ennek sok nyelvi bizonyítéka ismert ma már. (14)

Az ellenséges támadások a Sumer, majd annak folytatóját, a Pártus Birodalmat szétdúlták, ahonnan lakói kelet felé kényszerültek. Így jutottak el egészen Belső-Ázsiába ahol *mint szkíták, hunok, ugorok, magyarok stb.* évszázadokon át éltek. Tudós papjaik kiművelt vezé-

reik, tanítóik révén mindig tudták azonban, hogy a Kárpát-medencében is laknak vér szerinti rokonaik. Ezek az elődeink nem primitív népségek voltak, hanem magas szintű kultúrával rendelkeztek, melyről - a fentiekben említettek szerint - a kínaiak is írtak történeti feljegyzéseikben.

A National Geographic közölt cikket az arannyal gazdagon díszített szibériai *szkíta sírok feltárásáról*: „Az Arzsan-2 ruhadíszerei igen magas fokú szaktudásról tanúskodnak - állította Anatoli Nagler, a berlini Német Régészeti Intézet régésze. Kiváló kézművesek voltak ezek az emberek. S ez új megvilágításba helyezi a szkíták életét, cáfolva azt a közhelyet, hogy vad lovasok és harcosok, más népeket elpusztító nomádok voltak csupán. Magas szintet ért el kultúrájuk.' Valóban úgy tűnik tehát, hogy az Arzsan-2 területén talált leletegyüttes hatására másképpen kell gondolkodnunk a szkítákról...” (15)

Az évezredek viszontagságai során ősi népességünk közül sokszor váltak le csoportok; egyes nemzetségek az adott területen maradtak, mások tovább vándoroltak. Mivel őseink a Kínai Birodalom miatt kelet felé nem terjeszkedhettek, az északi hideg Szibériába nem akartak menni, ezért nyugat felé haladtak, hogy újra visszakerüljenek ősi területükre a Kárpát-medencébe. Nagy valószínűséggel - jóval ezt megelőzően - valamikor valahol Ázsiában élhettünk együtt a japánok őseivel, akik azután a távolabbi kelet felé vették útjukat, mi pedig nyugati irányba mentünk.

Kulturális összefüggések

A japánok gyakran megkérdezik, hogy mi a *magyarság jellegzetes virága*. Ezt nehéz olyan egyértelműen megmondani, mint a japánok esetében a cseresznyevirágot. Persze náluk is van más virágtisztelet, mint például a krizantémé, amely a császárság egyik jelképe, és amelyből novemberben, minden nagyobb városban kiállítást is rendeznek a 2 centiméteres virágfejűtől a 15-20 centiméteres átmérőjű, mindenféle színű, élő kompozíciókig. A stilizált krizantémrajzolat, mely egyes épületeken, textíliákon és a japán pénzen is látható, a napfény kifejezője. Ugyanis a japán legendák szerint az i.e. 600-ban megkoronázott Dzsimmu Tennó államalapító a Napistennő unokája volt és a mai császári család

Dzsimmuig vezeti vissza őseit.

Nekünk nincs kinyilvánított *nemzeti virágunk* ill. több is van, mely gazdag hímzésmotívumainkból, fafaragásainkból, népi bútorfestészetünkben kiviláglik. Ilyen például a tulipán, a szegfű, a rózsza. Eredetük az ősi múltban van, de jelentéstartalmuk - habár mai felhasználókban ez már nem tudatos - ma is időszerű. Igen találó a *tulipán* szerepe. E virág stilizált változatát, fontos mondanivalóval régi időkben is ábrázolták, szobrokon, ruházatokon, használati tárgyakon. „Az i.e. V. században az Altáj-hegység északi lábánál fekvő Pazyrik kurgán-temetkezéseiben bőven találunk tulipános ábrázolást bőrpalackon, rátétes nemezen és szőnyegen. Az i.e. VII. századból való a számunkra jelenleg ismert legkorábbi tulipánábrázolás egy dél-kaukázusi gazdag szkíta leletből (Ziwiye). Egy aranyból készült pecsétnyomón van öt olyan, vastagodó hasban végződő tulipán, amelynek a legközelebbi mása II. Endre XIII. századi pénzén látható. Hogy a tulipánnak a szkíta kultúrkörben kultikus szerepe volt, azt a pazyriki sírban a túlvilági jelenetet ábrázoló anyaistennő kezében tartott tulipános életfa tisztán mutatja. Ha azonban visszagondolunk a tisztaeszlar-bashalmi női karperecen és a koronázási paláston a hátrafelé tekintő madarak között központi helyet foglaló tulipánra, a pazyriki hasonlat alapján az „élet virágát” kell jelképeznie a széles körben ismert életfa szerepéhez hasonlóan.” (16)

„A magyar díszítőművészet tulipán-motívumát tekintve - írja Érdy Miklós - a szkíta kultúrkör hiedelemvilágáig visszamenő egyezés - amelynek az ázsiai türk népek (köztük a magyarok) is az örökösei - jelzi azt, hogy milyen környezetben és hol folyt le a magyarság korai története. Mindezek nem azt jelentik, hogy a tulipán őshazája a Kárpát-medence, hanem azt, hogy ezt a virágot a különféle jelentéseket hordozó jelképeivel együtt magunkkal hoztuk az őshazánkból, ami szükségszerűen egybeesett a tulipán géncentrumával, amely területre az ősi tulipánfajtáknak - vadtulipánoknak - ma is 50-55%-a esik.” (16) Ezért lehetetlen, hogy a magyar nép a tulipánt és a tulipánmotívumokat itt a Kárpát-medencében ismerte volna meg vagy valahonnan Európából vette volna át.

Az ősidőkben kiemelt istenség volt az Istenanya, akinek agyagszobrai a Kárpát-medencétől Japánig gyakran megtalálták az ősi sírokban. A történelemkutatás és a régészet fel-

fedezte, hogy az *őstársadalmakban egyoldalúan a nőiség volt kiemelt jelentőségű*. Japánban évek óta végeznek sikeres ásatásokat az ú.n. Dzsómon kultúra (i.e. 10.000 - i.e 300) maradványainak feltárására. A felszínre került leletek között gyakori a kövér alakú, nőt formáló agyagszobor. A tudósok szerint azokban az időkben a nő, az anya nagy tiszteletben állt, a termékenység, a továbbéléshez az életadás és az utód gondozása miatt kiemelt szerepet kapott. (Az idők folyamán az anya feladata azonban nem egyszerűen csak a testi gondozás volt, hanem a feltétlen odaadáson alapuló, szeretetteljes kötődés kialakítása, a lelki nevelés megvalósítása is.) Abban a társadalomban a férfias erő ill. az anyagiak másodlagos szerepet kaptak. A föld több részén kiásott igen nagy számú, női agyagszobrocskát a régészek "Mother Goddess"-nak, azaz anyaistennőnek ismerték fel. E termékenység istenvallás az anyajogú társadalom alapja.

A Dzsómon korszakból a legtöbb lelet *i.e. 3000 körüli idők*ből került napvilágra Japánban. Sok épségben talált sírban az ülőhelyzetű csontváz mellett gyakorta találtak női vagy női és férfi agyagszobrot ill. agyag lószobrot, kis bronztükröt stb.

Japánnak is vannak az ú.n. Dzsómon korszakból származó régészeti leletei között több ezer éves nagy szemű, termékenységet szimbolizáló *agyagistennő* szobrocskái. Nekünk magyaroknak is van istenanyánk, akit mi Boldogasszonynak hívunk, és akihez már 7000 évvel ezelőtt imádkoztak az előbb említett tatárlaki agyagtáblácska szövege szerint. Szemes szobrokat találtak a Kárpát-medencében is például Tordoson, melyeknek kora 7000 év és valamennyi szobron kiemelt szerepe van a szemnek (13). A szobrok jelentéstartalma: a figyelő, vigyázó istenanya két szeme mindig lát bennünket, ezért azzal a tudattal élünk, hogy minden cselekedetünkre fény derül. Ez a vigyázó két szem ábrázolás - az idők során bekövetkező vallásüldözések miatt - rejtett formában átment a mindennapi élet használati tárgyainak díszítésébe, például textíliák hímzésmotívumaiba, fafaragásokba stb.

Tévedés ne essék, a régi ember nem véletlenszerűen készítette művészi alkotásait. Minden ábrázolásnak megvolt az eszmei mondanivalója. A készítője a motívum kihímzésével, festésével vagy kifaragásával szinte beleitatta

lelkébe a motívum tanítását. Ugyanakkor az ábráknak azokra is van tanító hatása, akik ránéznek.

Őseink ismerték a lelkiismeret szerepét is. Fontos feladatuknak tartották a tiszta lelkiismerettel élést. Ennek megvalósítására rendszeresen vizsgálták lelkiismeretüket kisebb-nagyobb arany vagy bronz tükröt tartva maguk elé. (17) A Dzsómon korszakból -mint már említettem - sok sírt épségben találtak Japánban és ezekben gyakran voltak bronztükrök is. Igaz, hogy a japán hivatalos vélemény a nagyobb méretű bronztükröket a többi törzs fölötti Yamato hatalom jelképeként tekinti, de szerintem volt ezeknek a tükröknek más jelentéstartalma is, különben nem lett volna annyi sok sírba a halott mellé téve. Magyar Adorján híres kutatónk szerint nagyon fontos volt a még életben levők által e tükröknek a fényesen tartása, hogy tisztán láthassák magukat ill. a belőlük áradó sugárzó fényt. Sokok ősi sírunkban megtaláltak ezeket a lelkiismeret-tükröket.

1998-ban Japánban tartózkodva magam is láttam az újságban és a televízióban a Nara környéki Tenriben végzett sírfeltárás során talált nagyobb bronz tükröt. Hasonló nagy bronz tükröt néha ma is láthatunk a japán templomokban.

Linszky Lajos japánkutató: „A japán szigetek kialakulása és a kőkori kultúrák” című, világhálón keresztül megismert tanulmánya szerint Japánban is megtalálható a sírdombokba való temetkezés. „Az uralkodónak a síremléke, amelyet „misagi”-nak hívnak, hatalmas méreteket öltött. A kínai „Wei-feljegyzések” i.u. 247-ben felírták, hogy amikor Himeko, a wa-knak (japánok kínai neve) a királynője meghalt, egy hatalmas sírt emeltek föléje, ezer lépés átmérőjűt és ezer férfi, ezer nő követte őt a sírba. Oojin császárnak és Nintoku császárnak is hasonlóan nagy sírt készítettek. Ilyen fajta sírok főleg Ny- és Közép-Japánban találhatóak. A sírokban agyagedények, ékszerek, tükrök, embert, lovat formázó „haniva-babák” és fegyverek is voltak. A ruházat észak-ázsiai viselet, a fegyverzetek, nyilak szintén az ázsiai kontinensre jellemzők. A sisakok és lószerszámok mongol ill. kínai leletekhez hasonlóak és vasból, bronzból készültek. Nagyon sok bronz tükröt találtak.”

Érdy Miklós, aki a hun temetkezési szokások kutatója a Távolságtól a Kárpát-medencéig, módszeresen végigvizsgálta a feltárt hun sírokat: „Ezeknek a temetkezési szokásoknak a

gyökere a xiongnu és a protoxiongnu (előhun) világban található meg a távol-keleti füves pusztákon, és a szokás végigkövethető az eurázsiai steppe övezet teljes hosszában. A régészeti leletek alapján keleten a hunok (xiongnuk) és nyugaton a hunok temetkezési szokásai közti történeti folyamatosságot láthatjuk. Ahogy a hunok hatalmi központjukat a Kárpát-medencéig terjesztik ki, ezek a temetkezési szokások végig megfigyelhetők náluk.” (18)

Közös értelme van a székykapunak és a sintó szentélyeken kívül elhelyezett bejáratú kapunak a „tóri”-nak. Ezek a különleges építmények eredetileg tisztító célzatúak, vagyis aki átmegey alattuk, el kell, hogy hagyja rossz szándékát és megtisztulva a gonosz szellemek hatásától, léphet be az Isten házába vagy embertársa otthonába.

Érdekes jellegzetesség, hogy 9000 km távolságban élve Japántól, az európai népek közül nekünk van azonos jellemzőnk a vérösszetételben. Ezt Matsumoto Hideo oszakai kutató orvos mutatta ki ú.n. jelzőgőn vizsgálataival már több mint tíz évvel ezelőtt. Eszerint a japánokra jellemző immunglobulin változat a burját mongoloknál, Kelet-Turkesztánban az ujguroknál, Kína észak-nyugati részén a jugaroknál és Európában a magyaroknál fordul elő nagy számban. E népegek közötti biológiai, immunológiai hasonlóságot a valamikori együvé tartozás ill. egy töről származás okozhatta.

Ma már a hivatalos magyar kutatás is kimondja, hogy „a korábbi feltevésektől eltérően nem állunk genetikai rokonságban a finnekkel”. (19)

Nyelvi vonatkozásban is vannak hasonlóságaink a japánokkal. Ennek több vizsgálati területe van. Teljesség nélkül álljon itt néhány szemléltető részterület:

- Azonos hangzású és értelmű szavainkat már próbálták összegyűjteni. (20) Lássunk itt néhány példát:

Magyar	Japán
só	sió
jó	joi
víz	mizu*
hattyú	hakcsó
hull	furu**

* Japánban a mássalhangzó mindig magánhangzóval együtt van, például „z” helyett „zu”

hangzik

** Japánban „hu” helyett „fu”, „l” helyett „ru” van

- A határozói, jelzői képzők a magyarhoz hasonlóan a japánban is a főnév végéhez járulnak. Például:

Magyar	Japán
Iskolá ba megyek.	Gakkóni iku.

- Igeragozásban a jelen és a jövő idő képzése azonos. Ugyanolyan igealak fejezi ki a jelen és a jövő időt, csak a kiegészítő időhatározó utal a jövőre:

Magyar	Japán
Megyek	iku
holnap megyek	asita iku

- A kérdő „-e” képző szócska az ige végéhez téve fejezi ki a kérdést:

Magyar	Japán
Menjek-e?	ikimasóka?
Írja-e?	kakimaszka?

- A nyugati kultúrák gyakorlatával ellentétben a magyar és a japán személyek nevének sorrendje azonos: először a családnév áll, utána az utónév (keresztnev):

Magyar	Japán
Erdős Erika	Morita Eriko

- Keltezéseink sorrendje is egyforma: először az évszám, utána a hónap és a végén a nap áll.

Dalaink zenéjében is van hasonlóság. E résztémát - fokozott személyes kötődésem miatt - részletesebben tárgyalom.

Zenei eszmélés

Egy ideig Japánban éltem. Valószínűleg korábbi zenei tanulmányaim hatására is érzékenyebben ragadott meg a japán zene. Bár sok ezer kilométerre kerültem hazámtól, ez a zene mégsem volt idegen számomra. Foglalkoztatott ennek miertje.

Véletlen tapasztalataim, olvasmányaim, majd tudatos figyeléseim egyre közelebb vittek a magyarázathoz.

Japánban egyszer egy nemzetközi rendezvényen vettem részt, ahol megkérdezték, hogy milyen tapasztalataim vannak Japánról. Akkor ott elmondtam, hogy egymástól távol eső kultúráinkban nemcsak különbségek, hanem hasonlóságok is vannak. Megemlítettem néhány szokás-

beli, nyelvi azonosságot, mint pl. a névhasználat módját, a keltezés gyakorlatát, az étkezési köszöntést, bizonyos egyforma nyelvi kifejezéseket stb.-stb. A riporter akkor azt kérdezte, hogy „de ugye a japán zenei hangzás nagyon eltér a magyartól?” Elmondtam, hogy eredendően a japán és a magyar zene is ötfokú volt és az abból kifejlődött 7 fokúakban is található hasonlóság. Szemléltetésül a japánok híres, cseresznyevirágról szóló dalát a „Szakurá”-t és egy magyar dalt mutattam be a „Hopp ide tisztán” kezdetűt. Füllem hallhatólag észlelhető volt bennük a hasonlóság. (21)

Ilyen és hasonló felismerések alapján egyre inkább rá kellett jönnöm, hogy dallamvilágunk nem annyira eltérő, mint ahogy azt - nagy földrajzi távolságunk miatt - gondolná az ember.

Hivatalos zenei vélemények

Bartók Béla 1936-ban fogalmazta meg a magyar és egyes távoli ázsiai zenék rokonságát: „Már jó 25 éve tudjuk, hogy a legrégebb magyar népi dallamok legfőbb sajátága egy bizonyos pentaton rendszer és egy bizonyos, ún. ereszkedő dallamszerkezet.már akkor valamilyen ázsiai zenekultúra nyomait sejtettük a mi pentatóniánkban.” (22)

Kodály Zoltán is hasonlóan nyilatkozott: „A magyarság ma legszélső, idehajlott ága a nagy ázsiai zenekultúra évezredes fájának...” (23)

Az ő idejüktől kezdve folyt Magyarországon érdemben ilyen vonatkozású kutatás. Bartókon és Kodályon kívül két kiemelkedő zenetudósunk, Vikár László és Szabolcsi Bence a dallamvilágban, valamint híres néprajztudósunk Lükő Gábor a szövegekben vizsgálta az ázsiai rokonságot. Egy kínai kutató Du Yaxiong is behatóan foglalkozott zenei hasonlóságaink feltárással. (24) Mindegyik tudós egyetértett Kodály véleményével, hogy a régi stílusú népzene hazánkban és Ázsiában az *ötfokú hangsor és többnyire az alsó kvinten ismétlődő dallamszerkezet* jellemzi.

Magyar és japán citera

Japánban a televízió- és rádió-műsorokban, művelődési házakban, emléktárgy üzletekben gyakran lehet hallani hagyományos japán zenét. Egyszer eljutottam egy kotohangversenyre is. Engem nagyon megfogott a koto, vagy magya-

rosan a japán citera hangzása.

Mint utólagos kutatásaimból kiderült, *a citera igen régi hangszer*. Ősisége több ezer éves múltban gyökerezik. (25)

A magyar citerának többféle változata van. A zenész ismerőseim által használt fajtának 24 fém húrja van, melyből 7 húron játsszák a fő dallamot és az ú.n. 17 bordúrhúr a díszítésre szolgál. Régen faragott toll pengetővel, ujjal ill. nyomóval szólaltatták meg a magyar citerát, manapság viszont már egy gitárpengető segítségével játszanak rajta.

A *citera japán változata a koto*. Ez a hangszer kiri nevezetű ázsiai fából készül, melynek magyar neve császárfa. A hangszer hossza elérheti a két métert, de van ennél sokkal rövidebb is. Tetején 13 vagy 17 húr van kifeszítve. A 17 húros hosszabb hangszer, mélyebb hangja miatt az altkoto. Az én hangszerem 13 húros. A húrokat régen selyemből készítették, de mivel rövid időn belül elszakadtak, ezért ma már csak műanyag húrokat használunk. A húr alá lábakat támasztunk, melyek régen csontból ill. elefántcsontból készültek, ma azonban már ezek is műanyagból vannak. A hangolást ezeknek a lábaknak a tologatásával végezzük, amit minden egyes előadási darab előtt meg kell csinálni a dal fekvése szerint. Ezért műsoradás során sokszor kell hangolni. A hangszer megszólaltatásához műanyag pengetőket használunk, melyeket az első három ujjra húzzuk. A japán citera hangja - talán selyem ill. műanyag húrjai miatt is - a magyar citeránál lágyabb, inkább a hárfára emlékeztető.

Zenei hagyományápolás

Lányom megtanult koton játszani. Kotozása olyannyira eredményes volt, hogy Japánban is közreműködött koncerteken. Hazatérve, itthon is gyakran hívják japán rendezvényekre, televíziós műsorokba, mint hagyományos japán zenét művelő kotojátékost.

Eljött az idő, amikor japán tanárnője Morimoto Kjoko is ellátogatott Magyarországra. Ez jó alkalom volt, hogy japán és magyar előadóművészekkel magyar-japán citeraesteket rendezünk. Ilyen alkalmakkor mindig beszélünk a hangszerekről, a magyar citera és a koto közös ősi fajtájáról, az előadóművészekről, a magyar és a japán zene jellegzetességeiről, régmúltban gyökerező rokon vonásairól.

Ezek mindig különleges légkörű koncertek, melyen általában a következő, fontosnak érzett magyar-japán összefüggéseinket mondjuk el: Olyan hangszerek szólalnak meg, amelyeknek ősi példányai több ezer évvel ezelőtt Ázsia egyazon területén szolgálták az emberek lelki emelkedettségét, szórakozását. Ezen ősi hangszereket használó elődeink útjai azonban a történelem viharai során elváltak: ki keletre ment, ki pedig nyugatra. Több ezer kilométerre kerültünk egymástól és ma magyarokként, japánokként élünk a Föld két különböző részén. Azonban génjeinkben még most is hordozzuk rokonságunk jeleit. Ezen kívül nyelveink, zenéink ma is emlékeztetnek a valamikori együttlétre. A műsor fő eszköze a citera, melynek magyar és japán változatai szólalnak meg. Távoltságunk a japánoktól ilyenkor érezhetően összezsugorodik.

Tudatalatti vonzódás

Magyar hangulat- és gondolatvilággal japán zenét előadni ugyanolyan nehéz lehet, mint japán mozgáskultúrával magyar népzeneire táncolni. De hogy ez nem lehetetlen, sőt még a közérzetre is jótékony hatású, azt az bizonyítja, hogy Japánban évek óta több nagyvárosban is működik magyar táncsoport. Kintlétünkör mindig felkeresünk egyet-kettőt közülük.

Népeink tudata mélyén valahol működik egy ősi emlékezésem alapuló vonzódás egymás kultúrája iránt. Én ennek örülök és másokban is próbálom életre kelteni.

Zárszó

Turán a Perzsiától északra fekvő ázsiai területeket öleli fel. A témával foglalkozó sok kutatáson alapuló tanulmány tanúsága szerint a magyarok ősei a szkíták, hunok tartózkodtak ezeken a területeken. Ezen a földrészen ill. a Kárpát-medencében fellelt régészeti leleteik, írásos dokumentumaik, kulturális hagyományaik egyre meggyőzőbben mutatják egymással való összefüggéseiket. Ebből - az általam részletesebben tárgyalt - japán kapcsolatok a régészeti leletek, genetikai vizsgálatok, nyelvi, kulturális témákban látható hasonlóságok bemutatása által egyre jobban szembetűnővé válnak. Ezek nem délibábos beleképzések, hanem tények, amelyek az emberiség történetének fontos

részét képezik. Mindenkinek fontos tudni, hogy honnan jött, milyen hosszú, mennyire gazdag múlttal rendelkezik. Ezt minden ember, minden nép kutatja Japántól Ázsián keresztül Amerikáig. A kutatási eredményeket nem elhallgatni, nem titkolni kell, még kevésbé szabad aláfölrendeltségi viszonylatokká ferdíteni, hanem ismereteit az emberiség javára szükséges hasznosítani. Igaz múltunkat kibontva, fel kell ismernünk feladatunkat a világban. Ez nem több, minthogy sok szép és nehéz történelmi eseményen túljutva, abból tanulva, másokkal kartkarba öltve, becsületesen álljunk helyt a jövőben is.

Budapest, 2004. június

Források

1. Ablonczy Balázs: Útkeresés a Turáni Társaságban (Rubicon 2004/2. sz. 12. o.)
2. Chalnoky Jenő: A Turáni Társaság feladatai (Turán 1940/I. sz.)
3. Paikert Alajos: A Turáni Társaság tiszteletbeli elnökének beszéde (Turán 1943/2. sz. 69. o.)
4. Farkas Ildikó: A turánizmus (Magyar Tudomány 1993/7. sz. 864. o.)
5. Török László: A Turáni Társaság és a magyar-japáni kapcsolatok (Turán 1938/I. sz.)
6. Mezey István: A japán katona (Turán 1941/I. sz. 28-32. o.)
7. Benkő István: A 2600 éves japáni állam (Turán 1941/I. sz. 37-38. o.)
8. Máté Török Gyula: Japán (Turán 1942/I. sz. 136. o.)
9. Chalnoky Jenő: Japán földrajza (Turán 1941/I. sz. 16. o.)
10. Sonkoly István: A japán zene főbb vonásai (Turán 1941/I. sz. 46-48. o.)
11. Keöpe Viktor: Kínai krónikások feljegyzései a hunokról és magyarokról (Turán 1940/I. sz.)
12. Kiszely István: A magyarság őstörténete I. kötet (Püski Budapest, 1996. 163. o.)
13. Badiny Jós Ferenc: Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig (Orient Press Budapest, 1996.)
14. Marton Veronika: A sumir kultúra története (Miskolci Bölcsész Egyesület 1998.)
15. Mike Edwards: Szibériai szkiták az arany mesterei (National Geographic 2003/június 123. o.)
16. Kiszely István: A magyarok eredete és ősi kultúrája (Püski Budapest, 2000. 1018. o.)
17. Magyar Adorján: A lelkiismeret aranytükre/ Adatok a magyar ősvallás erkölcstanából (Duna Könyvkiadó Svájc 1975.)
18. Érdy Miklós: Hun (xiongnu) lovastemetkezések és párhuzamaik magyar vonatkozásokkal (Turán 2001./február-március 38. o.)
19. Béres Judit: Népeiségünk genetikai rokonsága (Élet és Tudomány 2001/38. sz. 1206. o.)
20. Kazár Lajos: A japán és a magyar nyelv rokonok? (Daruszeg könyvek Japán Kutató Központ Pécs, 1997.)
20. Bakos Veronika: Távoli kapcsolatok/ Japán tapasztalatok a test-lélek-környezet javára (Magyart Kiadó Budapest, 2002.)
21. Bartók Béla: A népzeneről (Magvető Kiadó Budapest, 1981.)
22. Kodály Zoltán: A magyar népzene (Zeneműkiadó Budapest, 1976.)
24. Du Yaxiong: Rokon vonások a magyar és észak-kínai népzene között (Főnix Könyvek Debrecen, 1998.)
25. Csajághy György: A magyar népzene bölcsője Kelet (Alexandra Kiadó Pécs, 1998.)

Pintye Mihály

ŐSEINK, A FEHÉR ÉS FEKETE MAGYAROK

Őstörténetünk felderítése Bizáncban rekedt meg, mert Konstantin császár ránk vonatkozó tudósítását hitelesnek fogadták el. Nála járt követként 948-ban Árpád házi Tormás herceg és a törzsfőnek mondott Bulcsú. A nekik tulajdonított elbeszélés megkérdőjelezi az Árpád-ház legitimitását, sőt a kazár és kabar csúfneveket is viselő szabír (habiru-héber) zsidó csoportot helyezi előtérbe. A Bulcsúnak tulajdonított ferdítést tételesen megcáfolta tudományunk, de a fel-

vett fonalat a továbbiakban ejtette. Újabban Kréneisz Géza lépett egyet ezen az úton, kiváló tanulmányában. Adatoltan bemutatja a zsidók szabír-avar-kadis-türk megnevezéseit. Ehhez tenném a kazárok eredet mondáját a Kazariosz-Bolgariosz (türk) testvérpárról. Megalapozottan jelenthetjük ki, hogy a Konstantin emlegette türkök nem azonosak a honfoglaló magyarokkal. Kutatásunk a törökség múltjában keresett ezidáig, pedig a császár világosan mondja, a tür-

kök másik neve szavartoi aszfalo. A szavartoi nyilvánvalóan a szabír népnév. Az aszfalo magyarzatának sok variánsa van, mégis Kréneisz megoldását tartom elfogadhatónak, mert adtolta korábbi időből a kadis szabírok naftalita megnevezését. Utalás a területükön található szilárd jelentésű aszfalt kőolajszármazéokra. Abban mindenki egyetért, hogy Bulcsú szabír törzsfő volt, de arra senki nem gondolt, hogy saját népe történetét beszélte el, míg Tormás herceg a magyarokét. A tájékozatlan császár a két elbeszélő adatait összevegyítve adta elő, ezáltal lett türk a magyarból.

A magyarok fehér-fekete jelzője kozmikus vonatkozású méltóságnév. A kettős királyság királyainak égi származását jelzik. A Tarján a Nap fia, világosság megszemélyesítője, Fehér. A Gyula a Hold fia, sötétség megszemélyesítője, Fekete. A nyelvi-etnikai egységet képező magyarok két királyuk miatt, két részre oszlottak. Tarján népe a besenyő, fehér magyar. Gyula népe székely (szaka, szkíta) fekete magyar. A kozmikus jelzőket más népek úr-szolga értelemben vették át. A magyarokhoz csatlakozott vagy leigázott néprészek ilyen hangsúlyozású, függőséget jelentő fekete jelzőt kaptak.

A magyar honfoglalást megelőző évszázadokban a szabírok Belső-Ázsiában türk politikai keretbe tartozva, azokkal együtt kerültek hun

fennhatóság alá. Nem adatolható időpontban fellázadtak. Ez volt a kangar-türk, helyesen besenyő-szabír háború. A szétvert szabírok nyugat felé távoztak. Egy részük a Kaukázus déli oldalán naftalita néven áll meg. Másik részük (avar) Pannóniába megy. A maradék türk keretben élnek. Ezek évszázaddal később kihasználták, hogy az összehangolt ázsiai türk, perzsa, indiai támadás nyugat felé szorította a besenyőket. A szabírok szövetségre léptek a besenyőkkel és elfoglaltak az onogur bolgár államot. Három év múlva a besenyők Etelközbe vonultak, a szabírok megalapították a Kazár államot.

Az avarok és kabarok között jöttek Pannóniába az onogur türkök és velük egy szabír csoport, akik a Csallóközben zsidó jelképekkel temetkeztek. A krónikai állítás: itt az ő nyelvükön beszélőket találtak a honfoglalók, szabírokra vonatkozó adatnak tekinthetjük.

Irodalom

Kréneisz Géza: Zuár és testvére Cadusa, Eleink 2004/1.
Györffy György: Honfoglaló vezérek, Keletkutatás 1992 ősz

KOMLÓSSY ZSUZSANNA

Attila hunjai a magyar krónikák tükrében, avagy mi magyarok a hunok örököseinek tekinthetjük-e népünket?

I. Bevezetés

*"Nincs semmi új a Nap alatt"
"Ha van is olyan dolog, amiről azt mondják, hogy új,
az is megvolt már régen, megvolt már jóval előttünk."
(A prédikátor könyve)*

Miért választottam a fenti bibliai idézet ennek a fejezetnek a jelölőjévé? Azért, mert azokat a gondolatokat, amelyeket e néhány oldalon szándékomban áll kifejtetni, már előttem sokan megfogalmazták. Mégis úgy gondolom, hogy ma, 2003-ban, amikor Attila hun király

születésének 1600-ik évfordulója van, ismét illendő felelevenítenünk a régiek által ránk hagyományozott tudást. A másik ok, ami arra késztetett, hogy összeszedjem - nemcsak a korábbi, de az elmúlt években is megjelent idevonatkozó kutatások tanúságait - az az, hogy a mai magyar oktatás nem szentel - nemhogy elegendő, de - semmilyen figyelmet Attilának és a hun kérdésnek a középiskolai tanulmányok során. Ez a kerek évforduló adja alkalmát, hogy mélyebben elgondolkozzunk arról, mit is tudunk Attiláról? Nekünk magyaroknak, a mondai hagyományon kívül van-e valami egyéb alapunk is ar-

ra, hogy Attila örököseinek tartjuk magunkat? Azok, akik magától értetődőnek tekintik a szkíta-hun-magyar folytonosságot, azok szemében cinikusnak tűnhet e fenti kérdésselvetés. Minket viszont semmi nem ment fel ez esetben az alól a felelősség alól, hogy ténylegesen miért nem kíséreljük meg ezt a kérdést a tudomány módszereivel tisztázni, s a hagyományt ébren tartani és tovább adni az utánunk jövőknek. Hiszen valamikor ez a hagyomány nagyon is élő hagyomány volt.

1836-ból Bucsánszky Alajos történelemkönyve még tárgyalja a magyar őstörténelem részeként a szkíta-hun-avar-magyar folytonosságot. Nagy költőink-íróink mindig is hűek maradtak ehhez a felfogáshoz, Anonymus, Kézai Simon, Kálti Márk, Thuróczy János, Oláh Miklós, Szenci Molnár Albert, Körösi Csoma Sándor, Vörösmarty, Jókai, Arany, Petőfi, Ady, Wass Albert egy-egy munkájában van erre utalás, és az alább idézett József Attila sorok is a költő ilyen irányú hitvallására engednek következtetni.

Sajnos, az ősgesztát, ami valószínű, hogy létezett - mivel mindegyik későbbi krónikánkon érződik, hogy a szerzője abból meríthetett – elpusztult, vagy elpusztították.

Később Mátyás Corvináinak nagy része jutott ugyanerre a sorsra.

Mátyás király udvarában külön kultusza volt Attilának, melyet nagy királyunk tudatosan élesztett fel. Horváth János írja az Irodalmi műveltség megoszlása című munkájában¹: *Nos, Callimachus, Lengyelországnak 1483 körül Mátyásnál követe, egy művében azt írja, hogy Mátyás, Dsem birtokában tervezett keleti hadjáratával a keletrómai császárság elnyerésére törekedett, „régii magyar királyok példájára”.*

Ez az Árpádok bizánci kapcsolataira való célzás s azok közt talán II. Endrére, akinek 1217-i vállalkozásával az igazi célja nem a szentföld, hanem a bizánci császárság volt. Mátyás királynak már a megválasztása is a nemzeti hagyományokhoz (az Árpádokéhoz) való visszatérést jelentette. Történelmi hivatkozásai közt azonban (az Árpádok bizánci kapcsolatai, Zsigmond német- római-császársága) legérdekesebb mégis az, hogy az Anjouk és Zsigmond Szent László-kultuszának mellőzésével az Atti-

la-ideált újíttotta fel. Mindez a humanista történetírásban is feltűnő nyomokat hagyott. Thuróczy krónikájának Drági Tamáshoz, a király bizalmasához intézett ajánlása mutatja, hogy az udvarban a hunok története s Attila személye nagy érdeklődés tárgya volt. Maga Thuróczy „secundus Attilának” nevezte Mátyást. A Corvinában nem hiányoztak a hunok történetével foglalkozó könyvek s említett krónikásunk használta is azokat. Bonfininak adott megbízásában Mátyás külön kiemelte a huntörténet megírását, s Bonfini azzal még a király életében elkészült.

A székelyek néphagyományukban a mai napig őrzik annak tudatát, hogy ők Csaba királyfi itt maradt hunjai, a mai napig várják vissza a hős királyfit. Csaba királyfiról a XII. századból maradt fenn egy szólás Kézainál a Magyarok Cselekedeteiben, amely így szól, ha egy székely elválk barátjától, akit, attól tart, hogy soha többé nem lát viszont, akkor ezt mondja neki: *„Akkor térsz vissza, mikor majd Csaba visszatér Görögországból”*²

Középiskolás, gimnazista történelem tankönyveket újraolvassva komoly zavar tapasztalható a magyar őstörténet tanítását illetően. A történelmi események nem alkotnak logikus történeti összefüggésrendszert, az ott ismertetett elméletek egymásnak ellentmondanak. A középiskolai történelemtankönyv ismeretanyagának áttanulmányozása készítetett engem arra, hogy néhány gondolatban összefoglaljam, amit Attiláról és hunjairól a mai tudományos álláspontok alapján tudni lehet. Szerettem volna röviden, de a legfontosabb érveket összegyűjtve - családom fiataljai számára - a szkíta-hun-magyar folytonosság gondolatkörét megfogalmazni. Azt tapasztaltam ugyanis, hogy még azt sem tanítják meg a mai ifjúságnak, amit meg lehetne tanítani, még akkor is, ha vannak még olyan „fehér foltok”, ahol további kutatásokra lenne szükség. Nagyon fontos lenne a magyar őskronikákat memoriterként tanítani, nem beszélve az évszázadok alatt alkotott magyar irodalom gyöngyszemeiről, melyek szintén megemlékeznek a hunokról, és a magyarok többszöri bejövételéről a Kárpát-medencébe. Az elmúlt évtizedek alatt két nemzedéknél nem szerepelt az oktatásban a magyarok szkíta-hun-avar száрма-

¹ Horváth János: Magyar Szemle Társaság, Budapest, 1944. 113. oldal

² Kézai Simon: A magyarok cselekedetei, 21. fejezet, Osiris-Budapest, 1999. 102. oldal

zásának ismertetése, és ezek a fiatalok, ha ma hallanak Attiláról, nevét többnyire nem kötik össze a magyar őstörténettel. Erről persze nem a diákok tehetnek, hiszen Attila és birodalma, harcai, népe története, mondái nincsenek benne az ún. kötelező tananyagban a történelemkönyvekben, de még csak az apró betűs ajánlott irodalomban sem.

A későbbiek folyamán vizsgálom néhány krónika szövegét, a legújabb régészeti és nyelvészeti kutatásokat, ezekből próbálok valami egységet, képet kialakítani, amely nagyvonalakban átfogó képet ad a hun-magyar kérdésről.

Úgy van ez valahogy a magyar őstörténettel, mint ahogy József Attila is írja Curriculum vitae³-jében: „*Nem csupán azért érdekeltek a hun királyról szóló mesék, mert az én nevem Attila, hanem azért is, mert Öcsödön nevelőszüleim Pistának hívtak. A szomszédokkal való tanácskozás után fülem hallatára megállapították, hogy Attila név nincsen. Ez nagyon megdöbbenett, úgy éreztem, hogy létezésemet vonják kétségbe. Az Attila királyról szóló mesék fölfedezése, azt hiszem döntően hatott ettől kezdve minden törekvésemre, végső soron talán ez az élményem vezetett el az irodalomhoz, ez az élmény tett gondolkodóvá, olyan emberré, aki meghallgatja mások véleményét, de magában fölülvizsgálja; azzá, aki hallgat a Pista névre, míg be nem igazolódik az, amit ő maga gondol, hogy Attilának hívják.*”

Jelen dolgozat szerzője diák korában érezte azt az űrt, ami a hivatalos történelemtanításban jelen volt a finnugor elmélet tanítása és már abban az időben úttörő munkát felvállaló kutató, László Gyula késő-avar-kora-magyar kérdéskörként megfogalmazott munkája nyomán érezni lehetett. A finnugor-magyar rokonság elméletét oktatták az iskolákban, és ez az elmélet nem alkotott logikus egységet az egyéb hagyományainkkal, történeti, régészeti leleteinkkel, nyelvészeti eredményeinkkel. Mára már úgy érzem elég sok adat, kutatási eredmény, tudományos munka gyűlt össze, amivel alátámasztható az attilai örökség ezidáig csak mondainak, a mesék világába utasított hagyománya. 1990-ben megtörtént a rendszerváltás politikai téren, de a fejekben és a Magyar Tudományos Akadémián ez a váltás nem történt meg. Ugyanazt a tananyagot tanítják ma is, amit annak idején hiva-

talossá tettek az Akadémia nem a magyar nemzet érdekeit képviselő, nem magyar szellemiségű tudósai, először a Habsburg érdekek mentén, később a szovjet diktatúra okán. Itt lenne az ideje, hogy amikor már politikailag nem akadályoz minket semmi, visszalépjünk jogos örökségünkbe, és ne hagyjuk, hogy zavaros elméletekkel félrevezessenek bennünket. Innentől fogva már mi is felelősek vagyunk azért, hogy hogyan bánunk örökségünkkel. És ha egy nemzet nem kapaszkodik erősen a gyökereivel, az nem lesz életképes. A mai fiatal nemzedéknek valószínűleg már teljesen új dolognak tűnik föl a szkíta-hun-pártus-avar-magyar folytonosság kérdése, mivel csak a finnugor rokonság elméletéről tanultak. Ezért jelen dolgozat céljaul tűzte ki, hogy röviden ismertesse az erre vonatkozó elméleteket és történelmi forrásmunkákat olyan közérthető formában, amely segíti a középiskolai történelem tanítást-tanulást.

Mivel a szerző nem történész, nem foglalkozik új elméletek felállításával, ehhez idejétudása kevés, de nem tévesztette szem elől azt a célját, hogy az ide vonatkozó legfrissebb történelmi munkák ismertetését elvégezze, olyan módon, hogy az segítséget adjon a középiskolai tanításban-tanulásban.

II. A jelenlegi hivatalos magyar őstörténetkép

Nézzük most meg, mi áll jelenleg egyik tipikusnak tekinthető gimnáziumi történelem tankönyvünkben, az ifjúság számára a magyar őstörténetről: „*A vitát, mely döntően a finnugor vagy török származás között folyik, politikai felhangok is befolyásolták. A finnugor rokonságot vallók részéről az Európához tartozás, az őseurópaiság, a török rokonság hívei részéről a dicső és komoly történelmi múlttal rendelkező keleti népekhez való tartozás tudata játszott szerepet.*”⁴ És később így folytatódik az idézet: „*Talán nem is kell szembe állítani a két nézetet, hiszen a magyarság sok más néphez hasonlóan (pl. franciák: gallok, latinok, germánok; angolok: kelták, germánok stb.) többgyökerű, s kultúránk magában hordozza mindegyik összetevőjét (finnugor nyelv, keleti zene stb.) Nyelvünk*

³ Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1971. 479. o.

⁴ Száray Miklós: Történelem I. A középiskolák számára, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 3. kiadás, 1998.

finnugor származása uralkodó nézet a tudományban. A következőkben vizsgáljuk meg a finnugor népek történetét, majd kölcsönhatásukat a török népekkel.” Az ezután következő ábra, főleg nyelvészeti kutatásokon alapuló családfát közöl, mely az urali népek családjába helyezi a magyarságot. Ma már tudjuk, hogy ez a nyelvi rokonság egy kitaláció, kb. 500 szón alapul, de ez az ún. nyelvészeti azonosság csak egyik vetülete a kérdésnek. Ezután folytatólagosan néhány sort közölnek a sztyeppei életről, megemlíti a tankönyv, hogy 370 körül a hunok a Kárpát-medencében voltak, de Attiláról, nagy királyukról nem tesz említést, már csak olyan formában, hogy 453-ban bekövetkezett halála után a birodalom szétesett. De, hogy milyen birodalom, és miért esett szét azt nem tudják meg az ifjú, magyar tizenévesek! Sőt azt sem, hogy nekünk ehhez a kultúrához igen is közünk van. Tehát a történelmi kapcsolatot nem ismeri el a szkíta-hun-avar-magyar kultúra között. Későbbiekben ki fogom fejteni, hogy mik azok az alappillérek, amelyeken ez a szkíta-hun-avar-magyar folytonosság nyugszik.

Ne merüljünk bele túlságosan a jelenlegi magyar történelemkönyvek vizsgálatába, hiszen tudjuk, hogy ezek úgyszólván az osztrák-magyar monarchia idején gerjesztett magyar-ellenes, majd másfél évszázados akadémiai vita, még csak nem is kompromisszumos eredményeként született álláspontot tükrözik, inkább Kodály szavaival élve: „*csak tiszta forrásból*” merítsünk. Nézzük meg, hogy a hivatalos akadémiai történettudománnyal szemben mit írnak történelmi krónikáink.

III. Anonymus: Gesta Hungarorum

Egyik legfontosabb krónikánk, Anonymus: Gesta Hungarorumja, melyet sajnos forrásként egyáltalán nem tanítanak a középiskolai oktatásban.

Ebben a műben a szerző több helyen hivatkozik Attilára, leírja hogy Árpádék Attila öröke nyomán jöttek be a magyarokkal a Kárpát-hazába, tehát jogos örökségüket vették vissza. Ez a krónikánk azért fontos, mert amúgy is kevés írott forrásunk van őstörténetünkről, Fehér M. Jenő kutatásaiból tudjuk, hogy a kereszténység fölvétele áldozattal járt. Megsemmisítették az addigi legkorábbi krónikáinkat, melyeket rovásírással róttak, és a gyógyító táltosoktól, ha nem

is végezték ki őket egy-két eset kivételével, mivel a lakosság mindig melléjük állt, amiért ingyen gyógyítottak minden betegséget „Isten szerelméért”, de minden esetben elvették botjaikat, amelyeken valószínűleg gyógynövényből készítenő receptek és talán egyéb ismeretek is fel voltak róva. Mindazonáltal a szájhagyomány útján terjedő őstörténelmünket még sokáig nem tudták elpusztítani.⁵

Ideidézzük tehát P. mestert, a „*néhai jóemlékű, dicsőséges Bélának, Magyarország királyának jegyzője*”-t, ki azzal indítja a Gestát, hogy amint Bélának⁶ megírta „*a trójai történetet és a görögök háborúit*”, „*ugyanúgy írjam meg neked Magyarország királyainak és nemeseinek származását is: hogy a hét fejedelmi személy, aki a hét magyar nevet viseli, miképpen jött ki a szittyia földről, vagy milyen az a szitytyaföld, miképpen született Álmos, s mi okból nyeri az Álmos nevet Magyarország első vezére, akitől a magyarok királyai erednek, vagy mennyi országot és királyt vettek maguk alá, vagy ezt a szittyia földről kijött népet mi okból hívják az idegenek beszédében hungárusoknak, a maga nyelvén meg magyarinak.*” Semmi kétség, a Gesta tudunkra adja a szittyia eredetet, idézett helyen P. mester ezt kétszeresen is hangsúlyozza, hogy a szittyia föld, ahonnan a magyarok királyai erednek, és a szittyia föld, ahonnan kijöttek. Idézzük tovább a Gestát: „*Szcítjának első királya Magóg volt, Jáfet fia, és az a nemzet Magóg királyról nyerte a magyar nevet. Ennek a királynak az ivadékából sarjadt az igen nevezetes és roppant hatalmú Attila király. Ő az Úr megtestesülésének 454-ik⁷ esztendejében a szitytya földről kiszállva hatalmas sereggel Pannónia földjére jött, és a rómaiakat elkergetve az országot birtokba vette. Királyi székhelyet állított magának a Duna mellett a hévizek fölött: minden régi épületet, amit ott talált, megújított, és az egészet igen erős fallal vette körül. Ezt magyar nyelven most Budavárnak mondják, a németek pedig Ecilburnak hívják.*”

⁵ Fehér M. Jenő: Középkori magyar inkvizíció, reprint kiadás, Gede Testvérek Bt., Budapest, 1999.

⁶ Hogy melyik Béla királyról van szó, az most itt nem döntő. Történelemtudósok is vitatkoznak rajta.

⁷ Itt az évszám valószínűleg nem pontos. Egyébként a krónikák évszámaival külön nem foglalkozunk, elfogadva „A kitalált középkor” elmélete által elfogadott kb. 300 év eltérést.

Tovább olvasva a krónikát, leírja Álmos vezér, Árpád apja megválasztását, akit még Szkítiában választanak meg vezérlő fejedelmüknek a honfoglaláshoz. Ebben a fejezetben újra megemlíti P. mester, „*hogy majd Pannónia földjét keresik fel. Erről ugyanis szállongó hírből⁸ azt hallották, hogy az Attila király földje, akinek ivadékaiból Álmos vezér, Árpád apja származott.*” Ezenkívül a további, alább idézett fejezetekben emlékezik meg a mester a Gesta Ungarorumban Attiláról:

- 8. fejezet: Oroszország; „*mivel hallották, hogy Álmos vezér, Ügyek fia, Attila király nemzetségéből származik,*”
- 9. fejezet: Béke a vezér és az oroszok között; „*Ugyanis Attila király halála után a rómaiak Pannónia földjét legelőknak hívták azért, mivel a nyájaik Pannónia földjén legeltek. És joggal mondhatták Pannónia földjéről, hogy az a rómaiak legelője, hiszen most is a rómaiak legelnek Magyarország javaiból.*”
- 12. fejezet: Miképpen jöttek be Pannóniába?; „*A föld lakosai, a szlovének pedig megérkezésükről értesülve, szörnyen megijedtek, és önként meghódoltak Álmos vezérnek, mivel hallották, hogy Álmos vezér Attila király nemzetségéből származik.*” „*Egyszersmind magasztalták neki a föld termékenységét, és elbeszélték, hogy Attila király halála után Nagy Kán, Salán vezér őse, aki Bulgáriából jött, a görögök császárának tanácsára és segítségével miképpen foglalta el azt a földet.*”
- 14. fejezet: „*Árpád vezér meghallgatván a dölyfös Salán vezér követségét, nem gőggel, hanem tisztelettel válaszolta neki a következőket: Az én ősapámé, a nagy hatalmú Attila királyé volt a Duna-Tisza közén elterülő föld egészen a bolgárok határáig, ami most az uratoké.*”
- 19. fejezet: A bihari vezér „*Néhány nap múlva Árpád vezér nemesei tanácsa szerint követeket küldött Bihar várába Mén-Marót vezérhez, és azt kérte tőle, hogy ősapjának, Attila királynak a jussából engedje át neki a Szamos folyótól a nyíri határig és a meszesi kapuig terjedő földet.*”
- 35. fejezet: Nyitra városa „*szlovének és csehek a csehek hercegének segítségével szembe szállanak velük. Tudniillik Attila király halála után azt a földet, amely a Vág és a Garam kö-*

zött a Dunától egészen a Morva folyóig terül el, a csehek hercege foglalta el, és egyetlen hercegséggé tette.”

Tehát a bevezetőben a krónikás megemlíti, hogy a magyarok Szkítiából jöttek ki, és hogy Álmos és Árpád egyenes ági leszármazottja Attilának, ezen a bevezetőn kívül még 6 másik fejezetben említi meg azt a tényt, hogy a magyarok, Attila király örökös jogán, mint ősi jussukat foglalják vissza a Kárpát-hazát, hogy ez történelmi tény lehetett, az abból tűnik ki leginkább, hogy akkor a Kárpát-medencét időlegesen és részben elfoglaló népek, néprészek ezt el is fogadták, ezért vagy önként meghódoltak, és elismerték, hogy a föld jogos gazdája hazaérkezett, vagy harcok árán kerültek vissza honfoglalóink birtokába az ősi földek.

IV. Kézai Simon: A magyarok cselekedetei

III., helyesen IV. László (a rövid ideig gyermekként király III. Lászlót Kézai kihagyja uralkodóink sorából) udvari papjaként mutatkozik be a szerző a krónika elején. Feltételezik, hogy alsóbb nemesi osztályból származott, tanulmányokat folytatott Itáliában, Franciaországban. Munkájához valószínűleg felhasználta az azóta elveszett őskrónikákat is. A kézirat 1282 és 1285 között keletkezhetett, ugyanis említés van benne az 1282. szeptemberében vagy októberében a kunok ellen megvívott ütközetről, de nem említi a mű az 1285. évi tatárok feletti magyar-országi győzelmet, így e két időpont meglehetősen pontosan behatárolja a krónika írásának időpontját.

Kézai Simon krónikájának kézírata nem maradt ránk sajnos. Előkerült azonban egy középkori másolat és a többi XVIII. századi másolatok erről a műről készültek; Hevenes Gábor, az 1700-as évek magyarországi történelmi forráskutatásának megteremtője készített másolatot a Kézai Krónikájáról, a kismartoni Eszterházy könyvtárból előkerült kódex egy példányáról.⁹

⁸ Itt a "szállongó hír" alatt szájhagyomány útján továbbhagyományozott őstörténetet kell érteni.

⁹ 1701. május 16-án másolatot készített róla, amelyet az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtára őriz (Collectio Hevenesiana, vol. LXX), s másolójáról e kéziratra "H"-szíglával hivatkoznak. Kézai Simon: A magyarok cselekedetei, Osiris, Budapest, 1999. -Veszprémy László Utószava a műhöz.

Erről a másolatról a jezsuita Pray György - aki a hazai történetírás jeles megalapítója is készített másolatot¹⁰, amiről Cornides Dániel készített további munkát, amelyet aztán gróf Teleki József vásárolt meg, és ma a marosvásárhelyi Teleki Könyvtárban őrzik. Az Eszterházy-féle másolat a minorita ferencesekhez került, Kósa Jenőhöz, majd innen Pozsonyba, ahol Horányi Elek ismét megjelentette. Az MTA könyvtárába került 1838-ban a Batthyány grófok rohonci könyvtárából előkerült kódexmásolat, aminek az eredetije később eltűnt. Így tehát azok a művek, amelyek ránk maradtak, sajnos nem eredetiek, hanem másolatok, de ez nem von le semmit a krónika értékéből.

Itt most azokat a részeket szeretném kiemelni a krónikából amelyek a hunkori-hon(viszsa)foglaláskori kapcsolatokat tükrözik, szerkezeti felépítés szerint:

PROLÓGUS

- „A győzhetetlen és hatalmas harmadik László úrnak, Magyarország legdicsebb királyának Kézai Simon mester, az ő hű papja”
- „Nem követem Osoriust, mert ő az Ottó császár iránti kedvezésből, akit különböző ütközetekben a magyarok többször megsegyenítettek, könyveiben sok nem hiteles dolgot koholva”

KEZDŐDNEK A HUNOK VISELT DOLGAI

- „Jáfet törzséből származó Ménrót... Havilah földjére költözött... és ott két fiút nemzett a feleségével, Enethtel, nevezetesen Hunort és Magort, akiktől a hunok vagyis a hunga-rusok erednek.”
- „Történt pedig, hogy egy nap vadászni igyekeztek Meóthisz ingoványaiba, amikor is a pusztaságban egy gímszarvas jelent meg előttük;öt éven át egyfolytában ott maradtak...az alának fejedelmének Dulának két lányát... egyiket Hunor, másikat Magor vette feleségül.”

¹⁰ Szintén az Egyetemi Könyvtár gyűjteményében maradt ránk (Collectio Praiana. vol. XXIX) Másolójáról e kéziratra "P" szíglával hivatkoznak. Erről a Pray-féle másolatról készült a Cornides Dánielnek tulajdonított másolat, ti. Pray saját másolatát már 1773-ban Cornides rendelkezésére bocsátotta, mielőtt Cornides az eredetit láthatta volna.

- „Kémeiket küldték tehát innen Szkítiába, ...azzal a szándékkal, hogy az lesz a hazájuk... Griffmadár fészkel benne, valamint - ez köztudott - a legelfalc nevű madarak, melyeket magyarul kerecsennek hívnak, költik benne kicsinyeiket.”

KEZDŐDIK A MÁSODIK KÖNYV

- A visszatérésről
 - „Miután tehát előadtuk a hunok eredetét, szerencsés kimenetelű és balszerencsés csatákat, valamint azt, hányszor változtatták meg lakhelyüket, most lássuk, mikor térnek vissza ismét Pannóniába;...”
 - „Így hát hadával együtt ez az Árpád hatolt át legelőször a rutén havasokon, és elsőként vert táborn az Ung folyó mellett, mivel az ő nemzetsége Szkítia többi törzse viszonylatában azt az előjogot élvezte, hogy előrenyomulás közben a sereg élén halad, visszavonuláskor pedig a legutolsó.”
- A jövevény nemesekről

A krónikának ezzel a részével már nem foglalkozunk, mivel az nem tartalmaz utalásokat a hun kapcsolatokra.

Kálti Márk: Képes Krónika (Fény által festett történelem)¹¹

A Képes Krónika szerzőjét Kálti Márkkal szokták azonosítani. Márk az 1330-as években szerezte meg a Veszprém megyében található Káltot, 1336-1337 között Erzsébet királyné udvari papja 1352-ben a királyi levéltár őre, fehérvári kanonok, később örkanonok.

Pap Gábor és Szántai Lajos¹² kutatásai alapján el kell fogadnunk, hogy a krónika a királyi család sarja Nagy Lajos király számára készült, így semmi okunk feltételezni, hogy nem a valóságot tükrözi. Vegyük most sorra a krónika hun vonatkozásait!

A MAGYAROK ELSŐ EREDETÉRŐL A SZENTÍRÁS SZERINT

- A krónikaíró az első fejezetben ezzel a címmel a Vízözöntől indítja a Magyarok Cseleke-

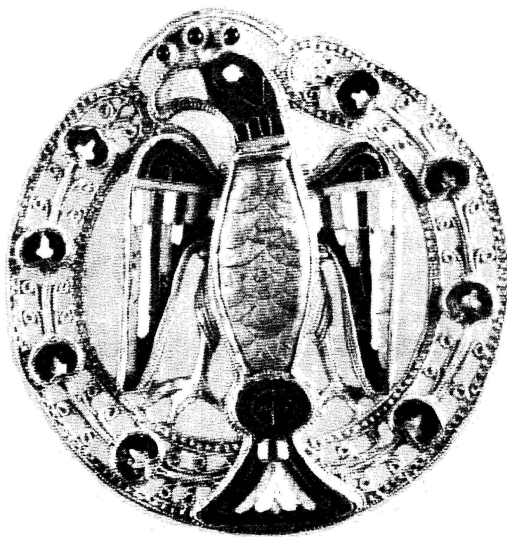
¹¹ Szántai Lajos kutatásai által találóan alkalmazott cím

¹² Kálti Márk: Képes Krónika c. kötetben megjelenő tanulmányok, Nemzeti Kincseinkért Egyesület, Budapest, 2003.

deteit. Azután így folytatódik a történet: „Mint a Teremtés Könyve tizedik fejezetéhez írja a történetírás tanítómestere: -Ezek Noé fiainak nemzetségei - : három fiától, nevezetesen Sém-től, Kámtól és Jáfettól a vízözön után hetvenkét nemzetség származott.” Ezután a krónikaíró kétféle variációt is leír a magyarok eredetére, egyik levezetés szerint Kám fia Kus, Kus fia Nimród, aki Hunor és Magor őse. A másik variáció szerint Jáfet fia Magógtól származnak, aki Evilat földjére ment és itt nemzette Enéhtől Hunort és Magort.

A MAGYAROK ELTERJEDÉSE ELSŐ LESZÁRMAZÁSUK SZERINT SCYTHIA KELETI RÉSZÉN

- Ez a következő fejezet címe. Ez beszédes cím, nem kell különösebben magyarázni, itt együtt szerepel a szkíta föld megnevezése a magyarokkal. A Meotiszi ingoványból Szkítiába kerülnek szarvasünöt üzve. És ahol a magyar őstörténeti műveltségben a „csodaszarvas” előkerül, ott kell lennie kerecsensólyomnak, más néven turulnak is! „És ott költik fiókáikat azok a vadászsólymok, melyeket magyarul kerecsennek hívnak.”

Hun kori turult ábrázoló Gizella-fibula

A MAGYAROK ELSŐ BEJÖVETELE PANNÓNIABA

- A következő fejezet címe, a hét vezér segédletével. „a Scythiában lakozó hunok megsokasodtak, egybegyűltek, és kapitányokat rendeltek maguk közül... azután elhatározták, hogy bevo-

nulnak a nyugati tájakra. Kiválasztottak száznyolc nemzetségből tízszer százezer harcost... A többi hant pedig Scythiában hagyták, hogy oltalmazzák az ellenségtől székeiket és országukat.” Továbbá szerepel ebben a krónikában is a bíróválasztás és a hunok harcbahívása szokásának megörökítése.

ATYLA MAGYAR KIRÁLYÁ VÁLASZTÁSÁRÓL ÉS EGYEDURALMI GYŐZELMÉRŐL

- Című fejezetből megtudjuk, hogy: „Az Úr megtestesülése utáni négyszázegyedik, a magyarok Pannóniába történt bejövetelétől számított huszonnyolcadik esztendőben a magyarok, vagyis a hunok, ...egyező akarattal Atyla-t, Bendekuz fiát, aki eddig csak egy volt a kapitányok közül, királynak emelték maguk fölé.” „Athyla király pajzsán címert viselt, ami koronás fejű turulhoz hasonlított. Ezt a címert viselték a magyarok a seregben mind közönségesen, míg magukat a közösség által kormányozták, egészen Toxun fia Geyche jedelem idejéig.”

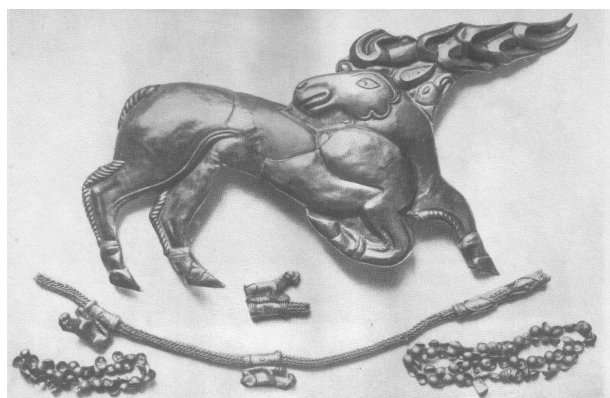
VÉGE A MAGYAROK ELSŐ KRÓNIKÁJÁNAK

- Folytatódik a történet, elkülönítve, új fejezet kezdődik, íme így: „Az Úr megtestesülésétől számított hatszázhetvenkettedik évben, száznegy évvel Atyla magyar király halála után, III. Constantinus császár és Zakariás pápa idejében, miként az a rómaiak krónikájában meg van írva, a magyarok másodszor jöttek ki Scythiából...”

Összefoglalva itt a két krónika kiemelt részeit, történelmi tényként kezelik a magyarok Noé utáni nemzetségétől való származtatását, Szkítiából való többszöri kijövetelüket, s a Kárpát-medence elfoglalásáról, mint jogos örökségről beszélnek. A krónikákban megjelenik a csodaszarvas és turul motívum is, ami szintén ázsiai kultúrörökségre mutat. Nem beszélve arról, hogy ennek régészeti tárgyi leletei (lásd zöldhalompusztai aranszarvas lelet és a honfoglaláskori tarsolylemezek dúsan burjánzó indái-palmettái) valamint népművészeti párhuzamai a magyar művészetben a mai napig nyomon követhetők.

A Thuróczi-féle krónikával külön itt nem foglalkozom, mivel mint a Képes Krónika előzők

oldalán is írva van, Thuróczi, aki Corvin Mátyás uralkodása alatt élt, a Képes Krónikából merítette a magyarok viselt dolgairól írt krónikájának nagy részét.

Zöldhalompusztai csodaszarvas lelet
Fettich Nándor nyomán

Zöldhalompusztai csodaszarvas kinagyított részlete,
füle mögött a turullal

V. Tárihi Üngürüsz némely utalása Attilára

A 90-es években érettségiző magyar ifjúság nem hallhatott még a Tárihi Üngürüsről, hiszen ez egy új felfedezés. De nézzük meg, hogy mit tudunk erről a páratlan őstörténeti krónikáról. Annyit mindenesetre tudunk, hogy Mahmúd Terdzsüman, aki Szulejmán szultán tolmácsa volt, 1543-ban bukkant rá erre az eredetileg latin nyelven írott munkára a székesfehérvári levéltárban a város török kézre kerülésekor. Ezt a latin nyelvű munkát fordította le Terdzsüman török nyelvre és ajánlotta munkáját Szulejmán szultánnak. A TŰ-t aztán a múlt század ötvenes éveiben Vámbéry Ármin hozta haza törökországi útjáról és ismertette a művet 1860-ban az Magyar Akadémiai Értesítőben, majd 1861-ben Budenz József is megjelentetett egy rövid ismertetést a Magyar Akadémiai Értesítőben¹³.

Egészen 1961-ig, Hazai György cikkéig¹⁴, majd Grandpierre K. Endre cikkéig¹⁵ semmi hír erről a török forrásról. Idézzünk most néhány részletet a TŰ-ből.

„A régi időkben a Madzsar törzs nemzetsége Nemród gyermekeitől származott. Nemródnak volt egy Ankhisza nevű felesége, s ettől a feleségétől két fia született. Az egyiket Magornak, a másikat Hunornak hívták.” Idáig a magyar őstörténet indítása megegyezik a Gesta Hungarorumban leírtakkal. Azután a szerző kitér Kattar kán,¹⁶ a nyugati hun törzsszövetség fejedelmének Pannóniabeli hódítására. És honnan indult ki ez a törzsszövetség, mit mond a TŰ, idézzük most: „De Kattar fővezér Dzsidijsa tartományából azzal a szándékkal indult el, hogy Pannonijja tartományába menjen.”

Később: „De ezenközben Kattar fővezér Hunor népével behatolt Panonijjába, rátört néhány helyre, és kifosztotta. A terve az volt, hogy a Tuna partján fekvő Tolna néven ismert városnál említett folyón átkel. „Végezetül az Igazság, aki legyen felmagasztalva, alkalmat adott Hunor népének, hogy elérjék a királyok seregének középpontját, zászlajukat és lobogóikat elragadták, s ebben a harcban Szikambrijsa királyát, Metrinuszt keresték. Alkalmat találván, késelelem nélkül megölték.”... „Erről a helyről Szikambrijsa ellen indult, és egy nap megérkezett... Szikambrijsa trónjára ült...”

Továbbiakban a TŰ elmeséli a már többféle forrásból is ismert Attila történetét, itt most ezzel mi nem foglalkozunk, inkább azokat az utalásokat gyűjtjük össze a krónikákból, ami Attilára és hunjaira, mint a magyar népek őseinek kapcsolataira vonatkozik. „A hírmondók így beszéltek: Hunor nemzetségéből két testvér volt közöttük, az egyiket Attilusznak, a másikat Budának hívták. Attilusz jó természetű, bátor, éles eszű és okos ember volt, s szerfölött alkalmasnak látták őt a királyságra, és igyekezettel arra törekedtek, hogy Attiluszt a trónra juttassák.”

Ezután következik Attila királlyá koronázása történetének elmondása, a két székhely, Atil és Budin megalapítása, „szlovén” tarto-

¹⁴ AOH XIII. 1-2. 71-84. oldal: Notes sur le Tarih-i Ungurus de Terdzuman Mahmud

¹⁵ Kortárs, 1979. 12. A csodaszarvas-monda új változatai egy latinból törökre fordított magyar ösgeztában

¹⁶ Uptar, a nyugati hun törzsszövetség fejedelme? – i.sz. 430.

¹³ Akadémiai Értesítő, II. kötet, 3.sz. 261-292. oldal

mány elleni háború, de mielőtt a „*nimcse, cseh, firenk tartományok*” ellen háborút indít, „*az egyik táborhelyen tanácsot tartott, és fejedelmi sátrában díszes trónusát felékesítette, fejére tette a szultánátus koronáját, trónjára lépett és leült. Jobb és bal oldalán arany, ezüst és acél karosszékeken Üngürüsz fejedelmei, hősei és főurai ültek, s némelyikük karba tett kézzel szolgálatára készen állt.*” Ezután Attila Róma és Velence elleni háborúit, majd Attila halála, s a két testvér Aladár és Csaba seregének végső ütközete, mely Aladár seregének győzelmével ért véget, mely ugyan idegen segítséget is kapott. S mivel az idegenek nem Aladárt választották uralkodójukká, ezért őt Erdély tartományával kárpótolták, azóta hívják őket székelyeknek. Mi történt mindeközben Csabával, a másik Attila-fival? A Tű szerint először „*Konsztantinijébe*” megy rokonokhoz, „*De Kaba rokonsága Kabának állandóan emlegette, hogy Dzsidijsa tartományában volt atyjaiknak azelőtt hazája, és az ott levő rokonság után vágyódott.*”... „*Éjjel-nappal vándorolva –táborozva nagy távolságot győzött le népével. Közben egy év is eltelt felettük. Végül is Sziidija tartományához közel eső helyre érve megtelepedtek. A krónikás elbeszélése szerint abban az időben Sziidija tartományának volt egy uralkodója, aki Hunor fiainak a nemzetségéből származott. Atilusz király nővérének a fia volt, Bendekusznak hívták, s így Kabának rokona volt.*” S így végződik az Attila-fi Csaba királyfi népének visszaköltözése Székelyföldre, a Tű szerint.

És kicsit folytassuk még az oknyomozást a hagyományban, hiszen láttuk már, hogy a Geszta Hungarorumban is a krónikás mindig összeköti a két eseményt, folyamatosságot ír le, az attilai betelepülés, és a későbbi honfoglalás között. És ezt a szálát nyomom követhetjük a Tű-ben is. Nézzük csak, hogy is írja tovább népünk történetét. „*Kaba gyermekei és hozzátartozói azon a vidéken megsokasodtak, és jó hírnevet szereztek maguknak. Emiatt Sziidija népe nem jó szemmel nézte őket, és így beszéltek: „Ezeknek az atyjaik és öregatyjaik Üngürüsz országában hősiességekkel éltek, de ők gyávaságuk következtében a mi tartományunkon kívül nem találtak más helyet, ahol maradhattak.”... „Kaba nemzetségéből abban a tartományban volt hét bégzáde, akiket az időben kapudánoknak neveztek. Ezeknek volt egy vezérük, aki Kabának egyenes leszármazottja volt, Árpádnak*

hívták.”... „*Egy nap a hét kapudán közül hatan önként...Árpád színe elé jöttek: Az egész teremtet világon őseink és nemzetségünk hősiességgel szerepeltek a történelem alakításán, úgyhogy még ma is szól erről széles e világon a hősi ének. Hova lett szemérmünk és lelkesedésünk ha egy ilyen félreeső helyen lévő népnek az ostoba szavai szívünket keserítik?*”...„*azon a helyen szövetséget kötöttek, hogy onnan felkerednek, és visszafoglalják azt az országot, melyet őseik karddal megszereztek,*”...„*Sziidija uralkodójától engedélyt kaptak,*”... „*Atilusz király halála után háromszáz év elmúltával,*”... „*csapatonként elindultak.*” ... „*Mivel régen, abban az időben, amikor Kattar fővezér elindult, ő is arrafelé vette a menetirányt, harcba bocsátkozott a tatár kánnal, s kardjának csapásával azt az országot elfoglalta. Árpád fővezér is ezen az útvonalon indult útnak*”

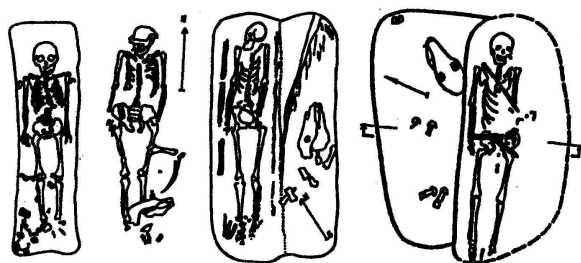
Ezután a Tű-ben leírják, hogy levelet küldtek a kánnak, s ősi joguknak tartván Kárpát-medencei területeket, azt most visszafoglalni indulnak ismét és kérik a tatár kán engedélyét, hogy országukon átvonulhassanak. Tehát itt ismét felsejlik az őstörténetünkben már jól ismert motívum, mely különféle történelmi hagyományunkban mindig jelen volt, hogy az ősi tulajdonos jogán ismét visszafoglaljuk „*ősapánk, Kattar fővezér*” által elfoglalt „*Üngürüsz országát*”.

Dr. Detre Csaba hun nyelvemléke

2004. január 6-án volt található egy anyag a www.kitalaltkozepekor.hu internetes honlapon, mely a maga nemében páratlan anyagot közölt. Dr. Detre Csaba Hun szavak, szövegek című munkája jelent ott meg, egy Iszfaháni kódex nyomán, mely Kr. u. 500 körül keletkezett, és úgy néz ki, hogy nyelvtani szerkezetet tekintve és a felsorolt szavak egyezőségét tekintve is komoly nyelvi egyezőségről van szó. A finnugor rokonság tekintetében sem ennyi szóegyeztést, sem nyelvtani megfeleléseket nem tudtak kimutatni. Továbbá meg kell még emlékezni egy görög szövegek alapján ún. Kréti kódexben, Kr. u. 700 körüli időből származó nyelvemlékről, amely a Kárpát-medencében és környékén élő „szküthákról” szól. Izgatottan várjuk Dr. Detre Csaba megjelenésre váró könyvét!

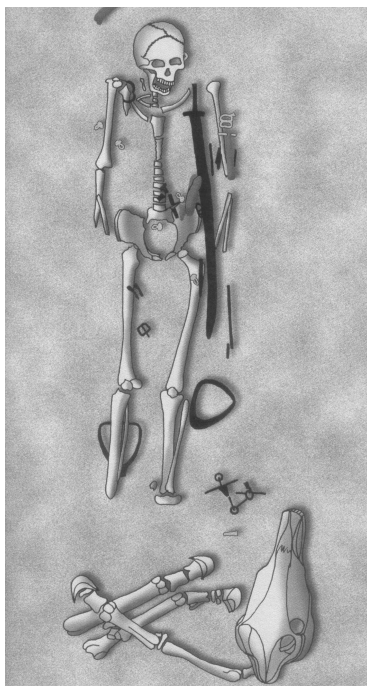
**Dr. Érdy Miklós könyve
a hun lovastemetkezésről.**

Meg kell említeni az újabb kutatási eredmények között az Egyesült Államokban élő orientalista kutatót, aki magyarul is megjelent tanulmányában elemzi a Kr. e. 8. századtól a Kr. u. 5. századig a különböző típusú hun lovastemetkezéseket és ezeknek párhuzamait a honfoglalás kori magyar lovastemetkezésekkel. Egyedülálló ezeknek általa egy közös térképre való ún. rétegzett felvitele, amelynek vizsgálatkor egyből kitűnik, hogy a hun birodalom Ázsia területére eső részétől a Kárpát-medencéig nyomon követhető ez a fajta temetkezési mód, a Kárpát-medencén túl már nem jellemző.

Korai-hun ázsiai lovastemetkezés

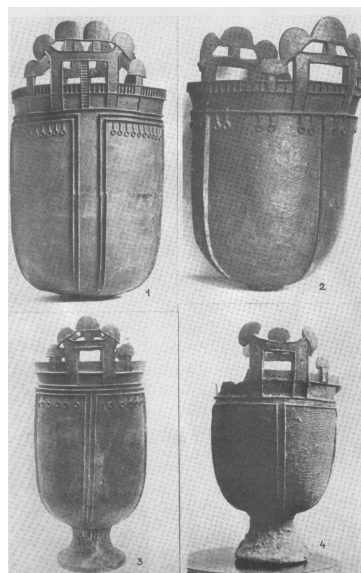
Jellemző még a temetkezések – mind a magyar honfoglalás kori, mind pedig az ázsiai hun temetkezések esetében – a sírban talált kerek aljú edények megléte is.

Karosi honfoglaláskori lovastemetkezés

További jelentős munkája a hun kori üstök régészeti feldolgozása, topográfiai és tipológiai osztályozása. Az üstökre is elmondható mindaz, amit a lovastemetkezések alkalmával már elmondtunk, hogy topográfiai feldolgozásuk után kiderült, hogy a Kárpát-medence a nyugati határ, attól nyugatabbra már nem fellelhető edényforma a csak hunokra és magyarokra jellemző, valószínűleg valamilyen szakrális célt szolgáltak ezek az üstök.

Az alábbiakban bemutatunk mind az ázsiai hun és a magyar honfoglaláskorból felhozott régészeti mintákat az összehasonlíthatóság kedvéért. Ezek a tárgyi bizonyítékok, amelyeket Dr. Érdy Miklós nagy precizitással dolgozott fel tanulmányaiban, azt hiszem önmagukért beszélnek, és szólnak a hun-magyar folytonosság mellett.

- 1. Törteli hun üst
- 2. Kapos-völgyi hun üst
- 3. Dessai hun lelet
- 4. Ivanovszki hun üst

**Dr. Bárdi László professzor kutatásai,
Pécsi Tudományegyetem**

Jelenkori tudósaink közül kiemelkedik Bárdi professzor az ázsiai hunokkal kapcsolatos kutatásaival. Itt az ő szíves közlése alapján (2004. ápr. 27. MOM Művelődési Központban tartott előadás) csak két dolgot szeretnék kiemelni, ami alapján ő „civilizációs rokonságról” beszél az ázsiai hunok és a magyarok között.

Mindkét bizonyíték tárgyi jellegű, a régészet köréből, melyek közül az egyik a jelenlegi Kína területéről előkerült ivócsanak és ennek Kárpát-medencei későbbi párja, nagy térbeli és

időbeli távolságból köszön vissza; a nagyszentmiklósi kincs ivócsanakja. De idézném erről a professzor urat ¹⁷: „Az ivócsészének - bár a régies csanak szó jobban érzékelteti, hogy kissé hosszúkás, enyhén csónak alakú edénykéről van szó! – a formája, pontosabban a szerkezete lényegében megegyezik a kárpát-medencebeli párhuzamával, de annak érezhetően archaikusabb változatában... Az edényke peremén körbefutó szalagdíz - teljesen hasonló jellegű, bár a korai egyszerűbb mértani díszítőelemek a későbbiekben díszesebb növényi motívummá fejlődtek, arányaikban teljesen megfelelnek egymásnak - az ivórész egyharmadát teszi ki... A most megismert távol-keleti változaton a sordíszzen - különösebb belemagyarítás nélkül is - felismerhető a hold és a nap sematikus ábrázolása; ...Az átellenes oldalán azonban éppúgy megtalálható egy állatfej, mint a hivatkozott nagyszentmiklósi műtárgyon, s az szintén szembe fordul az ivó személlyel.”

Kora-hun ivócsanak Dr. Bárdi Lajos nyomán

A nagyszentmiklósi ivócsanakok

A másik bizonyíték, amit a professzor úr közölt a fenn említett cikkében, szintén a régészet köréből felhoz, 900 körül élt Chen kínai hercegnő és meg nem nevezett nomád férje sírjából került elő, Belső-Mongóliából, Chefengtől észak-keletre. A holttestek derekára csatolt méltóságjelző öv került elő, ami szintén párhuzamot mutat a magyar honfoglaláskori leletekkel. Idézem a fenn említett cikkből: „A holttestek derekára csatolt övekre ugyanis pontosan ugyanolyan öv-veretek, s az azokról lelőgő kis fém-veretek, valamint szíjvég-vereteket erősítettek fel, amilyeneket híres magyarországi ősmagyar sírokban is nagy számban találtak (többek között Rakamazon, Karos-Eperjesszögön, Tisza-bezdéden, de különösen Tiszaeszlár-Basahalom ásatásain).”

Bakay Kornél
Őstörténetünk régészeti forrásai
I-II. köt. c. művét

még nem ismerem. Azért iratkoztam be a MBE Nagy Lajos Király Magánegyetemére, hogy általa újabb ismeretekre tehessek szert.¹⁸

Összefoglalás

Jelen dolgozatomban kiemeltem történelmi krónikáink azon elemeit, amelyek egy irányba, az ázsiai „szittyá” hun örökség irányába mutatnak. Továbbá megemlítettem hun nyelvemléket, és a legújabb régészeti kutatásokat is. Nem tértem itt ki, de köztudott, hogy néphagyományunk, és Kodály Zoltán kutatásai alapján zenei örökségünk is ázsiai eredetre utal. Mindezeket egybevetve, mivel a logika törvényei szerint ezek a tények mind egy irányba mutatnak, egymásnak nem mondanak ellent, ezért jelen dolgozat írója olvasmányai alapján és hite szerint is, a magyar nép eredetének ázsiai öröksége a meghatározó, a szkíta-hun-avar-magyar folytonosságot vallja. Ezt kell tovább kutatni, és amit már tudunk a fiatalságnak továbbadni.

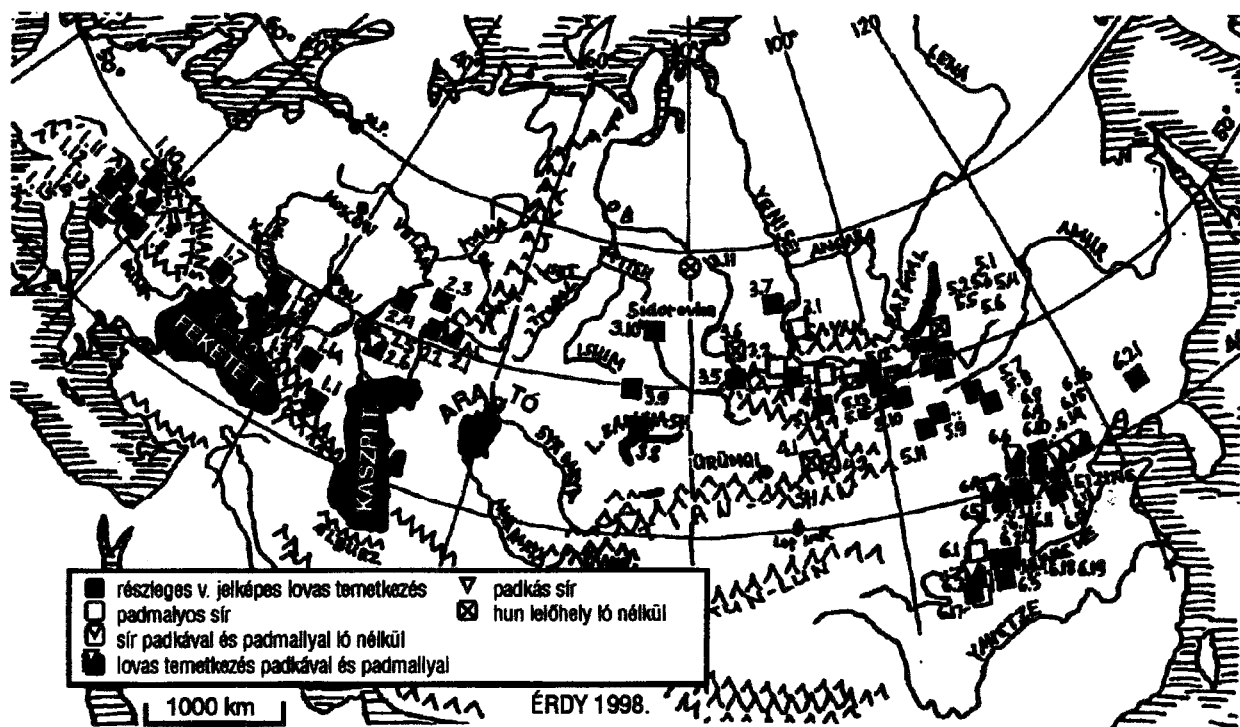
2003. Kikelet hava - 2004. Áldás hava 30.
Kömlössy Zsuzsanna

¹⁷ Bárdi László: Néhány figyelemreméltó régészeti párhuzam Belső-Ázsiában, Turán, (XXXIII.) VI. évfolyam, 2. szám 2003. március-április

¹⁸ MBE. Miskolc, 1998-2000.

Irodalomjegyzék

1. A magyarok története (Tárh-i Üngürüz, Magyar Tárihi), A jegyzeteket és az utószókat írta: Dr. Blaskovics József, Szerkesztette: Geönczeöl Gyula, II. Nagy Szittya Történelmi Világkongresszus Cleveland, Ohio, 1988. május
2. Anonymus: A magyarok cselekedetei, Milleniumi Magyar Történelem, Osiris, Budapest, 1999.
3. Attila és hunjai, Szerkesztette: Németh Gyula, Az Akadémia Kiadó Reprint Sorozata, Bp., 1986.
4. Bakay Kornél: Őstörténetünk régészeti forrásai I.-II. köt. MBE. Miskolc, 1998-2000.
5. Bárdi László: Néhány figyelemreméltó régészeti párhuzam Belső-Ázsiában, Turán, (XXXIII.) 2. szám 2003. március-április
6. Érdy Miklós: A hun lovastemetkezések, Magyarországért, édes hazánkért Kiadó, 2001.
7. Fehér M. Jenő: Középkori magyar inkvizíció, Reprint Kiadás, Gede Testvérek Bt., 1999.
8. Heribert Illig: Kitalált középkor, a történelem legnagyobb időhamisítása, Allprint, 2002.
9. Heribert Illig - Klaus Weissgerber: Magyarok a kitalált középkorban, Allprint Kiadó, 2003.
10. Kálti Márk: Képes Krónika, Nemzeti Kincseinkért Egyesület, Budapest, 2003.
11. Kézai Simon: A magyarok cselekedetei, Milleniumi Magyar Történelem, Osiris, Budapest, 1999.
12. Kiszely István: A magyarság őstörténete (Mit adott a magyarság a világnak), Püski Kiadó, Budapest, 1996.
13. László Gyula - Rácz István: A nagyszentmiklósi kincs, Corvina Kiadó, Budapest, 1977.
14. Magyar Történelmi Szöveggyűjtemény, 1000-1526, Szerkesztette: Bertényi Iván, Osiris Kiadó, Budapest, 2000.
15. Oláh Miklós: Hungária - Athila, Milleniumi Magyar Történelem, Osiris, Budapest, 2000.
17. Révész László: Emlékezetek utatok kezdetére..., Timp Kiadó, 1999.
17. Szenczi Molnár Albert: Válogatott Művei, Magvető, 1976.
18. Thuróczy János: A magyarok krónikája, Milleniumi Magyar Történelem, Osiris, Budapest, 2001.

Hun lovas temetkezési térkép Dr. Érdy Miklós nyomán